

Šiame numery

Neįgyvendintų ir sužalotų
kūrinių balsas.

Krikščionių vienybė —
dar tolimas idealas.

Stasys Pilka apie Vainiūnaitę-
Kubertavičienę.

Vladas Jakubėnas apie
Antano Smetonos koncertą ir
"Čigonų barono" pastatymą.

Krikščionių vienybė — dar tolimas idealas

J. VAISNORA, MIC

II Vatikano Susirinkimas dekretu "Unitatis Redintegratio" išskėlė visų krikščionių vienybės reikalą, nes tai yra paties Kristaus noras, kad "visi būtų viena". Už tą visų vienybę jis prieš savo kančią meldėsi ir ją vykdyti pavedė savo mokiniams. Po Susirinkimo prasidėjo gyvensnis ekumeninis sąjūdis. Iki šiol tačiau pasiekta tik tiek, kad įvairios krikščionių bendruomenės ėmė tarp savęs kalbėtis, bendrauti, atsirado noras vienas kitą pažinti, rasti bendrą kalbą bent tais klausimais, kurie jungia, o neskiria. Iš to, kad šiandien katalikai, ortodoksai ir protestantai bendrai susirenka, pasikalba, pasimelđžia, kai kas entuziastiškai daro išvadą, kad krikščionių vienybė jau beveik pasiekta, kad lieka tik antraeilį klausimų, kurie, laikui bėgant, bus išspėsti, ir turėsime "vieną ganytoją, vieną avilę".

Tačiau krikščionių vienybės reikalas nėra toks paprastas kaip jis paviršutiniškai galvojančioms entuziastams atrodo. Per ilgus amžius susiklostę istoriniai, dogmatiniai, psichologiniai skirtumai vienais antrais metais nėra išspėjami. Jau minėtame "Unitatis Redintegratio" dekrete randame pastabą, kad "tarp tų (Vakarų) bendruomenių ir Katalikų Bažnyčios yra dideli prieštaravimai ne tik istorinio, sociologinio, psichologinio ir kultūrinio pobūdžio, bet labiausiai apreiškiosios tiesos interpretavime" (Unitatis Redintegratio, 19). Arba: "Daugelis krikščionių ne visada supranta Evangeliją moralinėje srityje kaip katalikai" (ten pat, 19).

O Krikščionių Vienybės Sekretariato direktyvose (nr. 55) skaitome: "Sakramentų priėmimas yra juos priimančios bendruomenės veiksmas, vykstantis bendruomenėje, kurioje toks priėmimas reiškia vieningumą tikėjime, apėigoje ir gyvenime. Dėl to, nesant tokio tikėjimo į sakramentų vieningumą, dalyvavimas atsiskyrusių brolių su katalikais, ypač Eucharistijos, Atgailos ir Liūgionių sakramentuose, yra draudžiamas".

Kad ir nekatalikų krikščionių tarpe nėra entuziazmo lengvai ir greitai vienybei, matyti iš jų atstovų kartais labai griežtų pasisakymų. Pvz. Aleksandrijos graikų ortodoksų patriarchas Mikalojus VI, pereinantis metais, lankydamasis Rodezijoje, pasikalbėję su spaudos atstovais, pareiškė, kad jo vadovaujama Bažnyčia netrukus rengiasi išstoti iš Pasaulinės bažnyčių tarybos. Drauge jis griežtai žodžiais pasmerkė ekumenizmą. Esą aktua-

dūrus su sistema, kuri bijo ir nenkenčia tikro menininko, kuri tenori girdėti savo pačios balsą scenoje ir knygu puslapiuose. Jos povelkį menui tiksliai aptaria Šie Jurašo žodžiai: "Šiandien mane degina neįgyvendintų ir sužalotų kūrinių balsas". S. H.

liausia graikų ortodoksų Bažnyčios problema yra "tuojau pasitraukti iš Pasaulinės bažnyčių tarybos ir paskelbti aiškia ortodoksija vadinamame Bažnyčių dialoge". "Aš smerkiu ekumenizmą — pridėjo — ir laikau jį ne paprasta erezija, o pan-erezija ir visų erezijų suma. Už kulių veikiančios prieškrikščioniškos jėgos yra labai aiškios". Aleksandrijos patriarchatas nedalyvauja ir nedalyvaus ekumenizme sąjūdyje, nes ekumenizmas esąs nukreiptas prieš ortodoksiją. "Tai didžiausias šių dienų pavojus, šalia mūsų laikų netikėjimo" — pasakė patriarchas Mikalojus VI. Toks jo pareiškimas nustebino visus, kurie jį iki šiol laikė įsitikinusių ir nuosirdžiu ekumenizmu (Žiūr. La Croix, 1972. X. 6).

Kad tarp atskirų protestantų dvasiškių ir pasauliečių yra nuosirdžių ekumenizmo ieškotojų, reikia tik pasidžiaugti. Bet kada protestantams tenka ekumenizmo klausimais bendrai ir viešai pasisakyti, tada girdisi vėl sena dainelė apie katalikų Bažnyčios hegemonijos siekimą, apie norą sunaikinti kitas krikščioniškas bendruomenes, geriausiai atveju jas absorbuoti ir pan. Pereitų metų spalio mėn. Bievres (Prancūzijoje) buvo susirinkusi protestantų ekumenistų sesija, kurios tema: "Protestantizmo identifikavimo krizė". Įvairūs kalbėtojai, ieškodami savosios bendruomenės krizės priežasčių, išskėlė faktą, kad krizę pergyvenanti ir katalikų Bažnyčia. Bet toji krizė eina protestantizmo kryptimi. Roger Mehl prancūzų laikraštyje "Le Monde" (1973. X. 11), aprašydamas tą rudeninę sesiją, sako: "Ekumenizmas sunaikino tradicinius katalikų ir protestantų santykius. Po Reformacijos katalikybė ir protestantizmas, išskyrus trumpus koegzistencijos periodus, visada gyveno polemiskame priešingume... Nėra jokios abejonės, kad II Vatikano Susirinkimas, nepaisant užsipyrimų ir svyravimų, kada reikėjo vykdyti savo nutarimus, daugeliu atveju patenkino XVI amžiaus reformatorių reikalavimus: Šv. Raštą pastatė tikėjimo centru, įvedė vietos kalbas į liturgiją, sustiprino Žodžio skelbimą, ir savo reformomis, siekiančiomis nuklerikalinti Bažnyčios valdžią, kaip tik eina pagal Reformacijos liniją, sunaikina kontrareformaciją iki tokio laipsnio, kad opozicionieriai katalikai skelbia, jog jų Bažnyčia yra suprotestantinama".

Kokios tad linijos turi laikytis protestantai, atsako tas pats Roger Mehl. "Protestantų teologai šitaip galvoja. Reformacija siekė atkurti naują Bažnyčią, o tik ekanoniškai katalikai skelbia, jog jų Bažnyčia yra suprotestantinama".

Kongreso metu protestantų pamokslininkai su plakatais ragino neklausyti katalikų "klaidingų tikėjimo aiškinimų" (Draugas, 1973.II.24).

Kitais žodžiais tariant, protestantų teologų supratimu ekumenizmas vyksta viena kryptimi —

Aleksandras Marčiulionis

Malda

katalikų Bažnyčios artėjimu į protestantizmą. Todėl iš jų pusės nėra reikalingos tokios pasitraukimo darbus ir nutarimus, savo knygoje "Vrai et Faux Oecumenisme — Oecumenisme après le concile" rašo, kad tikroji katalikų Bažnyčios reforma turi būti ne "aggiornamento" (sušūdiavimas), bet tam tikrų, grynai katalikiškų dogmų persvarstymas. Dvi konfesijos (katalikų ir protestantų) turi išsaugoti savąsias charizmas ir taip tęsti savo egzistenciją paraleliai. Taigi apie tapresnę vienybę negali būti kalbos. Dialogas turįs paisyti abiejų partnerių asmenybės. O tą "asmenybę" sudaro kaip tik pagrinde tikėjimo tiesos. Todėl teisingai Roma ne kartą yra įspėjusi entuziastus ekumenizmo misionierius savo ekumeninėje veikloje saugoti nekeičiamas katalikų tikėjimo dogmas ir nebandyti jų paaukoti ant ekumenizmo aukuro.

Žymus egzegetas ir ekumeniz-

tas pastorius Oscar Cullman, popiežiaus pakviestas į II Vatikano susirinkimą stebėtoju, sekęs Susirinkimo darbus ir nutarimus, savo knygoje "Vrai et Faux Oecumenisme — Oecumenisme après le concile" rašo, kad tikroji katalikų Bažnyčios reforma turi būti ne "aggiornamento" (sušūdiavimas), bet tam tikrų, grynai katalikiškų dogmų persvarstymas. Dvi konfesijos (katalikų ir protestantų) turi išsaugoti savąsias charizmas ir taip tęsti savo egzistenciją paraleliai. Taigi apie tapresnę vienybę negali būti kalbos. Dialogas turįs paisyti abiejų partnerių asmenybės. O tą "asmenybę" sudaro kaip tik pagrinde tikėjimo tiesos. Todėl teisingai Roma ne kartą yra įspėjusi entuziastus ekumenizmo misionierius savo ekumeninėje veikloje saugoti nekeičiamas katalikų tikėjimo dogmas ir nebandyti jų paaukoti ant ekumenizmo aukuro.

Giliau pažvelgti į ekumenizmo

pastangas ir praktiką šių eilučių autorių paskatino kun. Kazimiero Pugevicius straipsnis "Malda, kaip kliūtis krikščionių suartėjimui", tilpęs 1973.II.10 "Draugo" šeštadienio priede. Iš to straipsnio matyti, kad jo autorius yra ekumenizmo klausime entuziastas, optimistas, kone suredukavęs krikščionių nevienybės problemą į skirtingą "Tėve mūsų" maldos kalbėjimą pas katalikus ir protestantus. "Mes malda pavertėm tam tikra to suskilimo priemone" — teigia kun. K. Pugevicius ir pasakoja, kaip jam, lankant viešąją miesto mokyklą, "Tėve mūsų" buvo vienaip kalbama katalikų, kitaip protestantų mokinių (pastarieji maldos gale priduria: "nes tavo karalystė, galybė ir garbė per amžius"). Ir jie, katalikai, laikę tą Viešpaties maldos versiją "evangelikų malda", o evangelikai katalikų kalbamą malda vadino "katalikų malda". Iš to susidarė skilimas, nesutarimas, pasidalinimas. Ir tik universitete, bestudijuojant teologiją, straipsnio autorius sakosi sužinojęs, kad tasai vad. "evangelikų priedas" yra ne kas kita, kaip iš seniausio rašyto dokumento "Didache" paimtas tekstas.

Labai gaila, kad, viešojoje miesto mokykloje besimokant, autorius niekas nepamokino (katalikų kapelionas), kokie iš tikrųjų yra skirtumai tikėjimo dalykuose tarp katalikų ir protestantų. Kaip lygiai nepaaiškino, kodėl ir kaip tasai evangelikų kalbamas priedas yra atsiradęs, kad jis nėra esminis skirtumas tarp katalikų ir evangelikų ženklas.

Šia proga reikia paaiškinti "Tėve mūsų" maldos genezę. Viešpaties išmokyta malda "Tėve mūsų" randame Evangelijose dviejuose redakcijose. Pildnesnė ir ilgesnė yra Mato (6, 9-13) ir trumpesnė Luko (11, 2-4). Bažnyčia paėmė Mato tekstą, prie kurio, kaip "Didache" rodo, jau nuo pat Apaštalu laikų buvo prijungta vad. doksologija: "Nes tavo valdžia, galybė ir garbė per amžius". Ši doksologija randama net kai kuriuose Evangelijų kodeksuose. Panašų Dievo pagarbiniamą randame Sen. Įstatymo I Kronikų knygoje (29, 11); "Tavo, Viešpatie, didenybė, ir galybė, ir garbė, ir pergalė, ir tau šlovė". Panašią doksologiją randame ir šv. Jono Apreiškimo knygoje (5, 13): "Sėdinčiam soste ir Avinėliui palaiminimas, gyris, garbė ir valdžia per amžius".

Nuo vidurinių amžių minima doksologija pradėta vartoti žmonių privačiose maldose. Todėl kai kur ji liko ir po Reformacijos, paėmus ją ir į viešas protestantų maldas. Naivu yra laikyti protestantišką tai, kas yra Šventajam Rašte ir kas vartojama, tegul ir išimtinai tik protestantų. Kaip lygiai yra labai paviršutiniška teigti, kad toji gražioji doksologija buvusi "suskilimo priemone", virtusi "nesugyvenimo simboliu".

Straipsnio autorius teisingai pastebi, kad krikščionių suartėjimui (Nukeita į 2 pal.)

Kertinė paraštė

Neįgyvendintų ir sužalotų
kūrinių balsas

Hollywoodo filminių studijų lankytojams paprastai parodomos Laukinių Vakarų miestelių gatvės, solidūs viktorijinės Anglijos kvartalai. Bet, kai pradai bet kurio tų pastatų duris, pamatai tuštuma, gretimą mirinę sieną, ar šukšlių dėžes. "Iluzijų miesto" gatvės tėra Potemkino miestelių seserys.

Šie hollywoodiniai ir potemkinių vaizdai išskyla, beskaitant Vakaruosna patekusio buvusio Kauno Valstybinio dramos teatro vyriausio režisieriaus, Jono Jurašo, atvirą laišką Kultūros ministerijai, savo teatrui, teatro draugijai bei "Literatūros ir Meno" redakcijai. (Laiško tekstas atspausdintas "Europos LF Bičiulyje", III. 4, ir "Darbininke", III. 16). Kiek "liaudies turto", pastangų, spaudos dažų ok. Lietuvoje ir visoje Sovietijoje išskvojama klestinčios kultūros iliuzijai lipdyti. Jurašo laiškas, vienas iškalbiausių tėvynės pokarinio kultūrinio gyvenimo dokumentų, atveria duris į tikrovę už tirazų statistikos fasado, anapus propagandos bliuzgūčių. Jis kalba apie "bepasmūškiai eikvojamą energiją", kovojant už teisę statyti veikalą, "kūrinio audinio darymą", spektaklių "apribojimą" ar višišką "uždraudimą". Pasitvirtina žinios, kad Glišniko "Grasos namai" ir Sajos "Mamutų medžioklė" išvydo sceną komunistinių biurokratų sužaloti ir iškraipyti. Pasitvirtina ir liūdnas faktas, kad didieji moderniosios dramos repertuaro dalis tebėra "tabū" Lietuvos scenai (Anouilh'o "Antigone", Weiss'o "Marat/Sade" ir t.t., nekaltant apie Becketo ar Ionesco veikalus).

I menininko atvira, širdies krauju parašyta žodį meno pareiškimai Lietuvoje atsakė, ne tik pašalindami jį iš pareigų, bet ir išbraukdami jo vardą, tarsi jo koja nebūtų palietusi scenos, lyg jis nebūtų jai pašventęs savo gyvenimo. Nepadėjo Jurašui ir tai, kad jis savo laiške skrupulingai vengė liesti politikos. Kaip jis drįsta reikalauti meninės laisvės!

Abejot prievaizdų išmintimi. Tereikia vienam menininkui pareikšti, kad jis atsisako toliau tarnauti melui — "Aš negaliu priimti tiesų, primetamų iš šalies" — ir tironija su savo ištikimais valdininkeliais, policininkais ir tankais puola į paniką. Kiek divizijų vertas laisvas žodis!

Dramatišku sutapimu, Jurašo laišku vos tik išvydus viešumą, sovietų kultūrinis komisaras panašiais prasizengimais apkaltino jaunas amerikiečių dramaturgas David Rabe. Jo New Yorke kritikų palankiai sutiktą vaidinimą "Sticks and Bones" (Lazdos ir kaulai), vaizduojantį Vietnamo veterano grįžimą į namus, praėjusį rudenį pastatė "Sovremniko" teatras Maskvoje. Vaidinimas ypatingai aštriai kritikuoja Amerikos vaidmenį Vietnamo kare, bet sovremnikininkams to neužteko ir jie sulaužė autorius "lazdas" ir perdažė "kaulus", paversdami Rabe's dramą grubia propagandine groteska. Apie tai sužinojęs, autorius reagavo atviru laišku "Sovremniko" vadovybei (New York Times, III.18). Jis rašo:

"Aš jaučiu, kad jūs... kas naktį spiaunat į mano veidą... Iš recenzijų aišku, kad jūs ir nemėginate... atrasti, kame šio vaidinimo esmė... Jei aš gyvenčiau Rusijoje, aš būčiau jį parašęs apie Rusiją, bet aš gyvenu čia... Parašyt tokį vaidinimą, kaip "Lazdos ir kaulai", reiške daug rizikuoti ir išreikšt daug meilės. Idant užčiuopus tą riziką ir meilę, jūs būtumėt turėję traktuoti šį vaidinimą, lyg jis būtų parašytas apie jus pačius, lyg jis vykėtų Rusijoje, lyg tas kareivis sugrįžtų iš Vengrijos 1956 metais... Kadangi jūs nusprendėt jį pastatyti anaip, jūs tesantykiaujat su savo fantazijomis. Jūsų pastatymą aš laikau iškraipymu. Jūs turite uždaryti spektaklį... arba įtraukti mano laišką į spektaklio programą".

Dviejų menininkų balsai iš dviejų, skirtingų pasaulių. Jų partitiz, tačiau, labai panaši, susi-

Krikščionių vienybė

(Atkelta iš 1 psl.)

Jimas turi pereiti tam tikrus laipsnius, o jų trys yra malda: malda, kad Dievas nušviestų kelį į krikščionių vienybę, malda baigiant pokalbius, kuriuose geriau vieni kitus pažįsta, ir pagaliau paskutinė krikščionių per malda suartėjimo stadija būsianti tada, kai "galėsime visi pasidalinti viena Viešpaties vakariene, atnašauti drauge vieną Eucharistiją". Čia kun. K. Pugevičius optimistiškai teigia: "Paskutiniai mūsų teologų pasitarimai rodo, kad tarp katalikų ir liuteronų už pagrindinio sakramento sąvoka esmėje nesiskiria". Dieve, duok, kad taip būtų, bet taip iš tikrųjų nėra. Visuose pokalbiuose pasitarimuose, simpoziumuose išryškėja esminiai skirtumai supratimo kas yra Eucharistija. Katalikams ji yra pakartota Kristaus nekruvina Goltotos auka. Kristus įsakymu konsekruota duona virsta Kristaus realiu kūnu, o vynas — jo krauju. Prilimantis Komunija priima tikrą Kristų su jo dievyte ir žmogyste. Tuo tarpu liuteronų tikėjime Mišios yra ne Kristaus pakartota dieviška auka, o tik Paskutinės Vakariinės paminėjimas. Dėl to jie šia

Aleksandras Marčiulionis

Paskutinė vakariene

apeigą ir nevadina Mišiomis, o tik šventąją Vakariene. Ekumenizmo dvasioje net ir katalikų teologai įsivedė šį terminą Mišioms pavadinti. Taigi Eucharistija yra kaip tik ta didžioji kliūtis krikščionių vienybei. Tikėjimas į Eucharistiją yra Kristaus apreiškimo tiesa, Bažnyčios visuomet saugoma, ir tai negali būti pakeista ar priderinta prie protestantų supratimo. Tad ir priėmimas duonos protestantų Vakarienės metu katalikams yra draudžiamas. Tai esminiai skirtumai tik viename punkte, nekaltant

jau apie sakramentus, kurių protestantai, išskyrus krikštą, nepažįsta, apie Marijos garbinimo dogmatines tiesas, apie vyriausią Bažnyčios valdžią, popiežiaus primatą ir neklaidingumą. Naudingi yra katalikų ir kitų krikščionių konfesijų atstovų susitikimai, broliški pokalbiai, bendros pamaldos, ir šitai reikėtų pakeisti ar priderinti prie protestantų supratimo. Naudinga ir bendrai melstis, nes "pamaldumas viskam yra naudingas" (I Tim. 4,8), tačiau viena malda krikščionių vienybę nebus atstatyta.

Reikia širdžių pakeitimo, vieno bendro tikėjimo, nes kaip yra vienas Dievas, vienas kirkštas, taip turi būti vienas ir tas pats tikėjimas. Ne malda krikščionis išskyrė, kaip kun. Pugevičius iliustruoja, o gailesnės priežastys, kurias rimtai Bažnyčios istorija studijuojantys lengvai gali suprasti. Ne vien tik malda suves krikščionis į vienybę. Ji gali būti tik vienu iš tarpusavio ryšių, kad broliš-

ka meilė vis labiau stiprėtų. Pamažu nyksta vieni kitų niekinimai, kaltinimai, priekaištai. Dažnai kartojama šūkis: ieškokime, kas mus jungia, o ne kas skiria. Tačiau nuolatinis palikimas nuošaliai to "kas skiria", ar tik nebus pagrindinė krikščionių vienybei kliūtis, nes plaukiojama paviršiumi, pasitenkinama neesminiais dalykais, o paliekam ar nenorima paliesti esminių, kurie išspresiti savaime suvestų visus į vienybę.

Iškilni scenos kūrėja atsisveikino

STASYS PILKA

Viena iš tu, kuri mūsų šios istorijoje išliko šviesios legendos apsupta.

Kaune kovo trečią dieną, pavojingos ligos nugalėta, pilnų 77 metų nesulaukusi, mirė, kaip ten dabar tittuokjama, Respublikos liaudies artistė Antanina Vainiūnaitė-Kubertavičienė. Vienintelė teatriniam darbe dar aktyvi veterane, pirmojo 1920 metų gruodžio 18 d. profesionalaus spektaklio dalyvė. Statistikos duomenimis, vaidinusi net 300 promeose. Dažniausiai, ypač jaunystėje, pakeldama atsakingiausias repertuaro vaidmenis. Vėliau, reformų susilaukusiam Kauno Valstybiniame teatre turėjo tenkintis pagyvenusių ir senų moterų charakterių atskleidimu, vis tebedžiugindama giliu meistriškumu.

Gimusi Juodosios jūros pakraštyje, Odesos mieste, ten ir gimnaziją baigus, šioje vietoje 1912 metais, būdama šviesiaplaukė šešiolikmetė mergina, įsijungė į vietos lietuvių kolonijos rengiamus vaidinimus. Jausdama teatrui pašaukimą, pusantrų metų lankė Odesos Močalovo vardo sceninio meno mokyklą. O 1918 metais atvyksta į Lietuvą, Vilniuje įstoja į Juozo Vaičkiaus trupę, su kuria persikelia į Kauną, vis stipriau ištraukdama į repertuarą, kreipdama į save dėmesį tiek talentu, lygiai ir puikiais sceniniais duomenimis.

Pirmasis Kauno Valst. teatro režisierius Kastantas Glinskis, šalia Onos Rymaitės, į pirmą padėtį iškelė ir Antaniną Vainiūnaitę. Jina tampa jo pastovia partnere, atskleidama patraukli moteriškumą, ligušni lyrizmą. Ir nemenką diapazoną kas menininkė išskyrė iš kitų ano meto kolegijų: vaidina sodžiaus mergina, įvairių tipų miestietes, aristokrates, herojinius vaidmenis. Kiekvienoje rolėje vis skirtinga, visuomet sklaidžianti meninę teisybę.

Jos kūrybinėje palitroje dominavo pastelinės, akvarelinės spalvos. Kiek sausokas, o tačiau tuo pat metu švelnus, balsas pergy-

venimams vis surasdavo naujus moduliavimus, kitokį skambėjimą. Buvo gryna realisti, tikrovinės interpretacijos adeptė.

Gero ūgio, gražių veido bruožų, karjeros pradžioje ilgais iki kelių šviesiais plaukais, atrodė, kaip sakoma, meili pažūrėli. O talento galia patraukianti. Ir žiūrovų širdyse įsigalėjusi.

Profesiniame teatre darbe disciplina ir stropumas, pažanga ir nepailstamumas — būtinos sąlygos. Šiuo atveju Antanina Vainiūnaitė, manyčiau, galima buvo laikyti nuolatinio progreso ar net išskirtinio pareiškimo sek-

tinu pavyzdžiu. Ir dar daugiau: sceninės garbės konservatore.

Be savo karjeros, jai rūpėjo ir pati Teatro institucija, Kauno Valst. dramos teatro tęstinumo sutvirtinimas. Prisimintina kilusi teatro vadovybėje lyg ir panika, kai numatyti dešimtmečio sukakčiai — 1930 m. gruodžio 18 d. — jokiame archyve neatirado duomenų: kokius veikalus, kiek sykių, kuriomis datomis Teatras spektaklius žiūrovams buvo rodes? Jokios dokumentacijos neatsirado nei direktijoje, nei buhalterijoje, anei administracijos stalčiuose ar spintose. Ir štai,

Už tai Antanina Vainiūnaitė, be jau turėto trečio laipsnio Gedimino ordino, buvo apdovano-ta Vytauto garbės ženkle. Tačiau vargu ar daug yra pasaulyje teatro menininkių, kurios būtų savaj scenai panašų patarnavimą atlikusios?

Kuriuo būdu, kokiomis priemonėmis, laikui bėgant, atgaivinti teatro ryškiaus darbuotojo kūryba, liepsnojimus ar interpretacijas? Antaninos Vainiūnaitės platus diapazonas jaunatvėje. Siauresnės, betgi pilno subrendimo metu gilesnės vėžės.

Sceninė kūryba užsibaigia paskutinei spektaklio uždangai nusileidus. Belieka vien recenzentų bei kritikų spaudoje samprotavimai, vaidmenyse nuotraukos, migloti buvusių žiūrovų prisiminimai. Spaudoje užtinkami vertintojų įspūdžiai gali būti šališki, žemaziūrių skubotai surašyti, pagrįsti tuščiaviduriais posakiais. plunksna tampa bejėgė iš tų dažniausiai nepatikimų memorabilijų sudaryti gyvojo kūrybos proceso ir menininko galios vaizdą. Ir neįmanoma laikraštiniame nekrologe eiliniam skaitytojui retos artistės sceninę jėgą pavaizduoti, žavėjimus atgaivinti. Galgi tai ir reikšmės nūdien neturėtų.

Matyt, yra dalyvavusi ir filmuose. Tačiau, mano galva, filminė vaidyba jokiū būdu sceninės neatstoja, nes neturi tęstinumo išgalės.

Sofoklio tragedijos "Oidipas Kolone" pastatymas Kauno Valstybiniame teatre 1939 m. Antigoną — Antanina Vainiūnaitė ir Oidipą — Juozas Laučius

Režisierius Kastantas Glinskis man asmeniškai dėkingai prisimintinas, nes vertė plėsti diapazoną, rodytis vis nelauktose rolėse. Tą pačią priemonę jis taikė ir Antaninai Vainiūnaitėi, leisdamas jai teatriniam podiume kaleidoskopiškai reikštis charakteriais skirtingų jaunų moterų vaidmenyse. Ir tuo būdu siekti vis naujų kūrybinių laimėjimų.

Kauno Valstybės Dramos teatro pirmoji pastovi trupė susidarė labai griežtos atrankos keliu. Ansamblis tapo darbu užgrūdintas, spindys dideliais talentais, lankstus, imlus bei atsparus kiekvienai naujovei ar įvairiausiems repertuaro šuoliams. Amplius nebuvo praktikuojamas, ir visiems teko kelti skirtingiausio pobūdžio vaidmenis. Nors, savo laikų direktoriaus Andrius Oleka žilinskas, atsimentu, rūstinosi: "Jaunos moterys mūsų privalo vaidinti senas kaimietes, paliejęs, o ką jos darys, kai ant pečių užguls amžiaus našta?"

Antaninai Vainiūnaitė (kaip, pvz., Tefai Vaičiūnienė ir Onai Kurmytei bei kitoms) šis įsikūnijimo į senatvę pavojus bemaž negrėsė, per pirmąjį karjeros dvidešimtmėį ji tenkinosi vien jaunų moterų charakteriais, visada siekimus laimingai nugalėdama.

Nepasisekė jai tik vienas vaidmuo: Luizos Šillerio "Klastoje ir meilėje". Romantika degti 1922 metų pavasarį aiškiai, nesisekė, PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą
REZID. TEL. 239-4848

DR. K. G. BALUKAS
Ginekologas ir moterų ligos
6448 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6448
Pirma ligonius pagal susitarimą, tel. neatsiliepiama, skambinti 374-8612

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 8 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 438-4043
Resid. tel. WA1brook 5-3048

Remkite tuos biznierių, kurie skelbiasi dienr. "Drauge".

nors tai nekludė vėliau puikiai vaidinti to paties autoriaus "Don Carlos" ir "Vilius Tellis" tragedijose ir ilgą laiką nelemtoje "Klastoje ir meilėje" sėkmingai rodytis Lady Milford rolėje.

Jei kartais artistas įgauna ypatingo svorio, pasirodymas Šekspyro tragedijose, galima priminti, jog A. Vainiūnaitė buvo pirmoji lietuvių scenos Dezdemona (Otelas), Lady Macbeth ir Regana (Karalius Lyras).

Viename A. Vainiūnaitės sukaktuviniam leidiny užtinkamos vėlyvesnio periodo nuotraukos, kuriose vaidinamą charakterį atspėji iš menininkės akių! Fotografija jau darosi ne vien gri-

mo ir kostiumo dokumentacija, o netikėtu įrodymu, kad įmanoma net prieš objektyvą vien Akimis charakterį ir lydimas tuotais laikais perteikti. Toks stebiklas ne kasdien užtinkamas.

Ilgametė korespondencija su vėlione. Josios būdo savybės atsiskleidžia laiškuose.

Man veikt netikėtai 1956 metais atsidarė perspektyva pasinerti į mokslinį darbą. Tikino, kad turiu tam kvalifikaciją, bet turėčiau dar pagilinti studijas. O studijavimui reikėjo dokumentais įrodyti: ko ir kur per gyvenimą (Nukelta į 3 pusl.)

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Routo 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 339-2251
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinete perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6966
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Resid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiama, skambinti: MI 8-0001

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGOS
2156 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-2 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius šetadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvius gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-3 val. vak. šeštad. 12-3 val. p. p. i. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. HE 7-1168
Resid. telef. — 339-2918

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

DR. NINA KRAUCEL KRAUČELIŪNAITĖ
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepiama skambinti 471-0226. Valandos pagal susitarimą.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71 ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 3 val. popiet iki 7 v. vak. šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
6159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-768
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel.: 799-3720
IZOLDA M. RADVILA, M.D.
AKIŲ GYDYTOJA IR CHIRURGE
8235 W. VOLLMEER
(Kampas 248 St. ir Kedzie Ave.)
Flossmoor, Illinois 60422
Valandos pagal susitarimą.

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1 - 4 popiet ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofiso tel. 776-2889; rez. 448-5547

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. G. Rovechli 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2-3 v. v. penktad. 10-11 ryto 2-8 val. vak. šeštad. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta
Resid. tel. WA 5-3099.

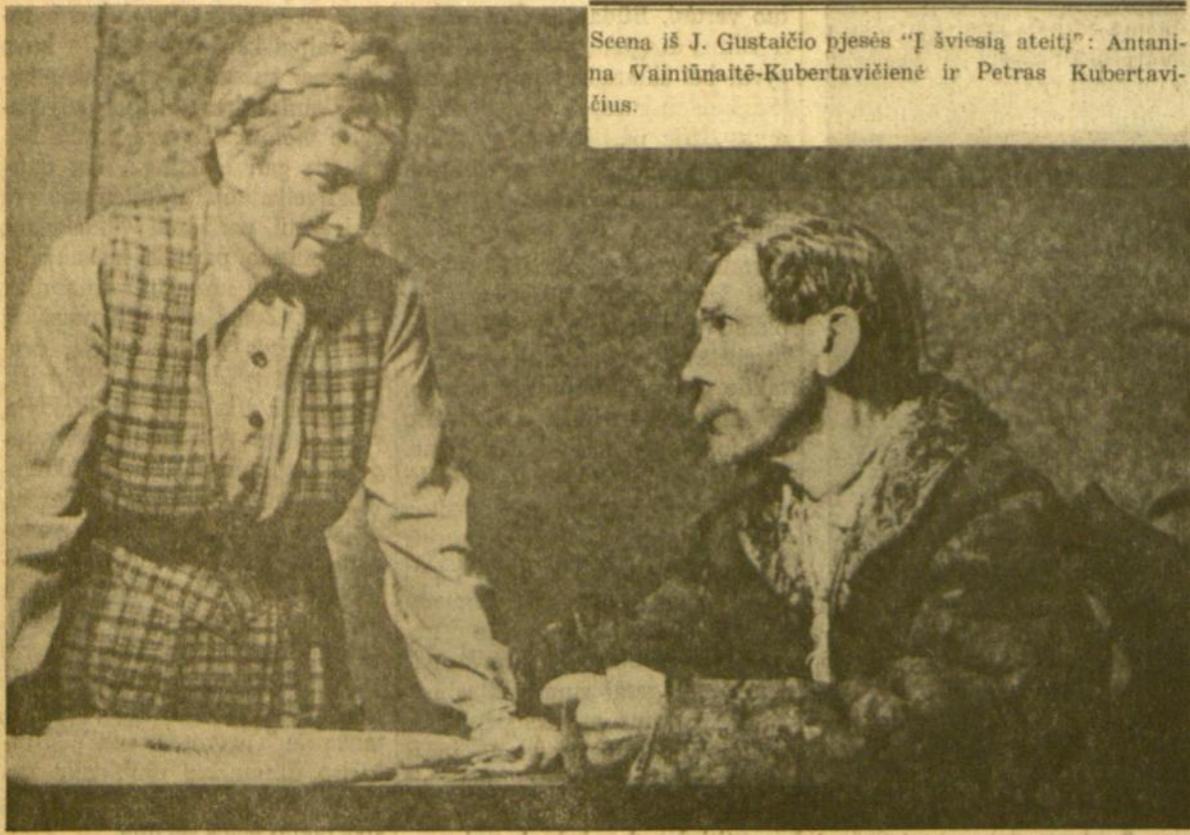
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1283.
Ofiso val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta
Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VASKEVICIUS (VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 787-3141. Namų 656-4860
Val. pirm. antr. ketv. 3-5 ir 6-8 penktad. 2-5 Šešt. pagal susitarimą

Scena iš J. Gustačio pjesės „Į šviesią ateitį“: Antanina Vainiūnaitė-Kubertavičienė ir Petras Kubertavičius.

Antanina Vainiūnaitė - Kubertavičienė

(Atkelta iš 2 psl.)

besimokęs. Pasitaikė, jog visi diplomai, matrikulai ir netgi metrikos buvo likę Kaune. Norėdamas tuos įrodančius dokumentus išgauti, pagalvojau į kurį asmenį, pagalbos prašydamas, galėčiau kreiptis. Į mintį atėjo buvusi bendradarbė Antanina Vainiūnaitė-Kubertavičienė, paslaugus jautrus, patikimas žmogus. Jinaidėjo pastangas anuos oficialius popierius man išgauti. Tačiau kai viena įstaiga išsiuntimui buvo pritarusi, kita galingesnė pasipriešino. Betgi nuo to laiko mudviejų tarpe užsimezgė pakankamai energingas susirašinėjimas. Dažnoms teatrinėms naujienoms, scenos žmonių dalimis ir nedalio, prašnekdavom profesiniais klausimais, informuodavom viens kitą apie atostogavimus ir, žinoma, apie ora. Buvo uoli korespondentė. Jos pačios žodžiais „Tokio atsitikimo dar nėra buvę, kad aš į laišką neatsakytčiau“. Ašena stengdavaisi sekti rodomą pavyzdį. Kartais pasikeisdavom mažomis dovanėlėmis.

Korespondencijoj rodė daug šilumos, draugiškumo. Laiškas visada baigdavos tradiciniai peršamu linkėjimu: „Būk sveikas ir tvirtas“!

Kartą, kažkurios inspiracijos pagautas, išsiunčiau gan ilgą epistoliją hegzametrais, netgi apie gyvenimo prozą šešiapėde eilavimo forma tiksliai pakinkydamas. Atsakė: „Kam tu man rašai kažkokiais eilėraščiųais? Ar negali paprastais žodžiais pasakyti?“. Atrodo, jog poezijai ypatingo polinkio nėra turėjusi. Nors eiliuotus tekstus scenoje tobulai perteikdavo.

Yra rašiusi iš Kauno, o atostogų metu iš „numylėtos Palangos“. Pora laiškų atsuntė, viešedama Amerikoje.

Gal nesuklysiu teigdamas, kad mėgo rašyti ir koresponduoti. Nors kai raginau paskelbti prisiminimus (o, kokie galėtų būti įdomūs), pačiame paskutiniam laiške iš 1972 gruodžio 13 dienos atrasė: „Vis gundai rašyti prisiminimus, o aš nesiryžu, nes nežinau nei nuo ko pradėti, o tam tikro žmogaus — žurnalisto nieks neskirs. Tiek to, gal kas kitas, kai manęs nebus — parašys“.

Gi mano supratimu, nebuvo Lietuvoje kitos teatrinės asmenybės, turėjusios tokius tobulus asmeninius archyvus, galėjusios tiek daug prisiminti ir ateičiai palikti.

Viešagė Amerikoje. Vietovių lankymas. Dukters surengta viešbuty susitikimo vakariene. Kanadoje ir Europos išpūdziai.

Dukters Dalios iškviesta, Amerikoje išbuvo, berods, tris mėne-

sius. Būdinga, kad keliavimų įsitempimo bei nuovargio nepaisydama, pedantiškai atsakinėjo į gautus laiškus, aprašinėjo išpūdzius. Didelis populiarumas traukia prie viešnios senus pažįstamus, gerbėjus. Gauna progų susipažinti su New Yorku, pabuvoti Virginijoje, iš kur vyksta į Washingtoną. Sostinėje aplanko Baltuosius rūmus, Kapitolijų, John Kennedžio kapą. Lankosi Philadelphiaje, Ocean City ir Atlantic City, stebėdama žmones ir aplinką. Džiaugiasi susitikimais su buvusiais bendradarbiais: „Esu labai patenkinta, nes nesitikėjau tiek daug jų pamatyti, daug kolegų susitikti, pasikalbėti“. Kurį laiką praleidžia Chicagoje, pamato lietuviškos operos ansamblio spektaklį. Gauna susipažinti su žymiausiomis lietuvių įstaigomis. Labai ją sujudino dukters ir žento viešbuty surengta susitikimo vakariene, kurioje dalyvavo 87 žmonės: giminės, pažįstami ir šiaip svečiai. Užsimanavo, kad lietuvių studentų orkestras grojo liaudies melodijų pynes. Giriasi, kad net buvo patišokusi.

Kelionėse rodo didelę išvermę. Suspėja atsakinėti į gausius laiškus. Ir nepavargsta automobiliais važinėti, lėktuvais skristi ir vaikščioti, vaikščioti. Ir su žmonėmis bendrauti, amerikinių gyvenimu domėtis. Prie visuomeninių santykių nuo anksčiau įpratusi, pasirodo ir viešnagėje tinkama Lietuvos reprezentantė. Ir visur maloni viešnia.

Baigusi pasisvečiavimą JAV-ėse, skrenda į Kanadą. Sustoja Toronto mieste, vyksta į Montrealį, iš kur laivu išplaukia Lietuvos linkui. Laivo sustojimai duoda progų pažinti keletą Europos uostamiesčių, naujas buitines apraškas. Apie tai parašė pakilusia nuotaika.

Apie A. Vainiūnaitės Naujame pasaulyje viešnage užsienioje priminti, nes buvo šiltai sutikta ir susilaukė pelenyto dėmesio, ir kaip teatro menininkė — veterane ir kaip asmenybė.

Sceninis aktyvumas bei jaunosios teatro darbuotojų kartos pagarba menininkė giliai džiuginė. Penkiasdešimt penkerių metų triušo jubiliejus.

Antanina Vainiūnaitė-Kubertavičienė buvo vienintelė Lietuvos profesinio teatro pradininkė, scenoje besirodanti iki pat mirties. Dažname laiške tebesidžiaugė, kad bent du, tris, keturis sykius per mėnesį gauna bendrauti su žiūrovais.

Prie įėjimo į parterį dabartinėse Kauno Valstybinio teatro patalpose stovi jos ir Petro Kubertavičiaus bronziniai biustai. Tai

aiškus jaunosios sceninės kartos vyresniųjų respektavimo ženklas.

Sulaukusią 75 metų amžiaus ir 55 metų teatrinio darbo jubiliejų. Teatras angažavo ją vienam naujam veikalui ir surengė iškilmingą šių sukakčių minėjimą. Po spektaklio sveikino gausios organizacijos, mokyklos, visi Lietuvos teatrai ir delegacijos iš Kijevo, Rygos bei Talino. (Manuoju išpūdzium ir solinezantės laiško fraze: „Kauno Teatras — vienintelis, taip neapkomai gerbiąs savo veteranus“.)

Paskutinės naujienos apie kasdieniškumą. Su ateitimi surištos viltys. Laikraštūnis atsiveikiniamas su buvusia partnere.

Antaninos rašysena visada buvo kuone vyriška: stipri ir aiški. Tik įsitempimo laikotarpiais galėjai iš laiško eilučių pajusti, jog „ra pervargusi, Nors, pvz., kai buvo užpuolę remonto rūpesčiai, veik nepasikeitusių plunksnos valdymo būdu suaimanavo: „Šiuo metu pas mane bute eina kapitalinis remontas: veda gamtinių dujų centrinį šildymą, tai visur pilna dulkių ir netvarkos... per tą remontą pavargstu, juk nebe jaunatvė“. O po poros mėnesių jau džiūgaujau: „Dabar jau mano bute šilta, jauku ir malnu, nebereikia pečių kurenti, — tai patogū“.

Deja, neilgai teko jai ta žemiška šiluma linksmintis.

Josios viltys ir troškimas tebuvo: nesisukti su teatru, dar ilgam nuo scenos nenužengti. Jaudino vienos anglų artistės laimė, kad, ir 90 metų sulaukus, kūrybingumo ir bendravimo su žiūrovais nenustoja.

Teatru gyvenimą paskyrusi, ištikimai ėjo lemties keliu. Buvo vyriausia amžiumi Lietuvos scenos menininkė. Meile gimtajam teatru iki paskutinio atodūso tebegyvenusi.

Sentimentaliai parašytas nekrologas neturėjo tikslo nei Antaninos Vainiūnaitės meninės charakteristikos atskleisti, nei ties jos gyvenimo faktais išsamiau sustoti. Ši epitafija, kiek pajvairinta jos mintimis ir gal mažai reikšmingais epizodais, bando vien priminti, kad esame netekę ryškios lietuvių teatro artistės. O jai pakaitalo mūsiškėje lietuviškoje tikrovėje dar, deja, neturime. Tai pratariau atvirai ir drąsiai.

Antanina Vainiūnaitė, kaip ir daugelis kitų, iš gyvenimo išėjusi, pasilieka su mumis, kaip šviesybės neužgestantis padavimas. O lietuvių teatro metraščiuose kaip didybės sulaukusi scenos menininkė.

De Profundis Europos literatūrose

Labai poetiška Dovydo psalmė, prasidedanti žodžiais: „De profundis clamo at te, Domine“ (Iš gilybės šaukuos į tave, Viešpatie...) paskatino įvairių Europos tautų poetus, beveik išimtinai katalikus, sukurti atitinkamos nūotikos eilėraščių, išsakantį poeto gilias skausmo ar neviltingas jausmas. Čia duodame keturių tautų poetų ta tema sukurtus eilėraščius, autoriams esant giliai sukrėstiems išgyventomis nelaimėmis. Eilėraščius lietuvių kalbon išvertė ir autorius trumpai aptarė Povilas Gaucys.

OSCAR WILDE

DE PROFUNDIS

Ateik, o Kristau, ir man pagelbėk pasiekti tavo ranką,
Nes aš skęstu audringesnėje jūroje,
Nei Simonas tavo Galilėjos ežere:
Gyvenimo vynas išlietas ant smėlio,
Mano širdis kaip bado mumarinta žemė,
Kur visa, kas gera, galutinai žuvo.
Puikiai žinau, kad mano siela atsidūrytų pragare,
Jei šiąnakt aš prieš Dievo sostą turėčiau stoti.
„Jis gal miega, ar išjojo į medžioklę,
Kaip Baalas, kai jo pranašai staugė tą vardą
Nuo ryto iki vidudienio,
Ant Karmelio kalno suplūškusios viršūnės“.
Ne, ramybė, aš laikysiu prieš naktį,
Bronzos kojas, už šviesų baltesnius rūbus,
Sūžėstas rankas ir išvargintą žmogaus veidą.

GEORG TRAKL

DE PROFUNDIS

Ant ražienų lauko krinta juodas lietus.
Ten stovi vienišas, rudas medis.
Švilpias vėjas dažnai aplanko apleistas lūšnelės —
Koks lūdnas šis vakaras.

Už kaimelio,
Gležna našlaitė vis teberenka retas varpas.
Aukštinės ir apskritos jos akys ganosi prietemoje,
Ir jos sterblė laukia dangiško jaunikio.

Sugrižę namo,
Piemėnys rado meilų kėną,
Sutrinėjusį erkšėtynę.

Aš esu šešėlis, tolimas niūriems katmams.
Dievo tylą
Aš geriu iš miško šaltinio.

Ant mano kaktos susidaro šaltas metalas.
Vora! Ieško mano širdies.
Ištryškusi šviesa užgesta mano burnoje.

Nakčia aš atsidūriau tuščiam lauke,
Šaukslėmis ir žvaigždžių dulkėm užverstam.
Riešutime
Vėl svanga krikščioniškiei angelai.

ATTILA JOZSEF

DE PROFUNDIS

Mano Dieve, mūšausk mane baime.
Ak! Man reikia tavo rūstybės.
Ateik, iškilik iš savo gelmių,
Išvesk mane iš vienatviškos nebūties.

Visų arklių sutryptas,
Aš vos iš dulkių tegaliu pakilti,
Aš nevykusiai žaidžiu peilių
Didžiųjų kančių, kurios mane ražo.

Aš paimu ugnį ir iš jos ištreškiu
Į saulę panašią liepsną.
Imk ją, išakyk man paklusti,
Savo kalavijų kirsk man į ranką.

Kerštą ar malonę, idiek manyje,
Nes nenusidedas nusikalsta.
Mano nekaltumas dega savyje,
Labiau nei auka pragare.

Nusikamavęs guli ir vėl kėliuos,
Įkyrių pypkės dūmų laimikis.
Aš esu vienas, aš jau viską drįstu,
Tačiau niekur nebematau prasmės.

Tavo lazdai manęs netvojant,
Aš alsaviną savyje sulaukau,
Kad nemirčiau, ir matau
Tavo nesidomėjimą manimi.

Georges Rouault (prancūzas, 1871-1958)

Iš ciklo „Misere“

DAMASO ALONSO

DE PROFUNDIS

Jei eini priemiesčio keltu, pasitrauk, kad
neužsikrėtum mano dvokuliu.
Mano Dievo pirštas mane pažymėjo: panoru, kad šis
mano kūnas taptų puvinimo vynuoliais,
o mano siela — prašinėjančia kekše,
ne prabangia kekše, kuri kunigaikštį apkeri meilės
alpučiu

ant slėnio kalvos vasarinėje pūlaitėje,
bet praevių stumdoma miesto vilke,
kuri jau užmiršo meilės žodžius,
ir vien tegali prašyti keleto variokų skersgatvyje.
Aš esu atlieka, kurią mėšnininkas numeta elgetos
šuntui,

ir elgetos šuo ją meta į mėšlyną.
Tačiau iš blogio gelmių, iš skurdo šulinio
mano širdis pakilo ligi mano Dievo
ir jam pasakė: O Viešpatie, tu, kuris sukūrei puvenas,
pažvelk į mane,
aš esu vynuogės minkštimas, išspaus tas blogo derliaus
metais,

aš esu nusususio šunies išmata,
bepadis batas kapų rūsyje,
aš esu neišsigulėjusi mėšlo krūvelė, niekieno
neperkama,

kurią nenoriai vištos kapsto.
Tačiau tave myliu,
beprotiškai tave myliu.
Leisk, leisk išrūgti tavo meilėje,
Leisk, kad supūčiuva ligi pat vidurių,
kad susinaikintų paskutiniai mano būtybės gabalėliai
taip, kad vieną dien taptų tavo sodų juodžemiu!

O. Wilde (1854-1900) airių poetas, rašytojas ir dramaturgas. Gyvenime buvo estetas puotojas ir nemoralumo skelbėjas. Jis buvo gražios išvaizdos, elegantiškai vilkėjo, ištaigingai gyveno ir pasižymėjo sąmojum, todėl buvo nepaprastai populiarus ir visų pamėgdžijamas. Bet jį išgelbėjo du dalykai: jis buvo puikus poetas ir rašytojas, ir antra — savo ydas išpiko žiauriam kančiom. Jis buvo nuteistas 2 m. sunkių darbų kalėjimo, iš kurio jis išėjo palaužtu kūnu ir siela. Nuskūręs, nusigėręs, jis dar dvejuis metais klajojo po Italiją ir Paryžių, šunų aplojamas, vaikų akmenim apmėtomas, suaugusių keikiamas ir stumdomas. Niekas nediršo spausdinti jo kūrinį ar vaidinti jo komedijų. Tačiau miręs jis atgimė.

Jis paliko žavingų ir pernelyg tobulų pasakų, du vertingus romanus, iš kurių „Dorijano Gray atvaizdas“ išsako jo estetines pažiūras, keletą labai sceniškų komedijų, kuriomis atnaujino anglų teatrą, simbolinę dramą Salomė ir pluoštą puikių eilėraščių. Visa jo kūryba yra šviesi, pavyzdinga ir visiems suprantama.

G. Trakl (1887-1914) austrų poetas, iš profesijos vaistininkas. Buvo linkęs į alkoholiizmą ir narkotikus, nuo kurių ir mirė. Buvo vadinamas „prakeiktu poetu“, o jo poezija panaši į jo gyvenimą. Jo labai negausi lyrika nepaprastai koncentruota, kartais eliptinė, kas jai teikia daugiau aštrumo, išsakant tragišką nerimą. Į vokiečių poeziją jis atnešė naują ekstatinį simbolizmą. Traklis skelbė senųjų laikų pabaigą ir naujo chaoso gimimą. Joks vokiečių poetas, išskyrus Hoelderliną, nedainavo taip beviltiškai. Jam visa buvo amžinas raudas, kur tik šmėklos mato meilę ir šviesą.

A. Jozsef (1905-1937) vengrų poetas. Savo trumpam ir varginam gyvenime patyrė daug skurdo ir negalėjo baigti aukštesnio mokslo. Jam buvo pavykę vieneriem metam išvykti į Prancūziją. Sugrįžęs įstojo į komunistų partiją, bet netrukus iš jos buvo išmestas. Jis atsidūrė visiškoje vienatvėje. Taip pat pakriko ir jo sveikata. Jis mirė po traukinio ratais. A. J. būdinga tai, kad jo tragiškos poezijos motyvai visad tiksliai kaitaliojasi: išoriniai jo gyvenimo įvykiai su jo viduje vykstančia drama.

D. Alonso (g. 1898 m.) vienas žymiausių šių dienų ispanų poetų. Išgarsėjo savo rinkiniu „Iniršo vaikai“, kuriame atspindėjo ispanų pilietinio karo žiaurumą, neapykantą ir nusivylimą. Visa tai jautrių poeta buvo stipriai sukrėtę. Jis pamatė trapumą žmogaus kultūros, kuri visur buvo fizinio smurto sutrypta.

Iš muzikinės Chicagos

VLADAS JAKUBENAS

1. Antano Smetonos fortepijono rečitalis

Pianistas Antanas Smetona jau ne kartą yra pasirodęs Chicagoje; buvo progų sekti jo išsivystymą nuo to laiko, kai jis dar buvo talentingu vaikinuku, savo motinos pianistės Birutės Nasvytytės - Smetonienės nuo pat mažų dienų išaugintu muzikos menui, ir vėliau leidžiamu tolimesnėms studijoms. Jau ir anksčiau ryškėjo jaunojo pianisto meniškasis profilis: palinkimas į klasiškinį meną, puikūs pianistiškai duomenys kurie tačiau jau tada nebuvo tikslūs, bet tik priemonė skambinančių kūrinių turinui išskirti. Užbaigęs studijas, po kelių trumpalaikių kitų pedagoginių pozicijų, šiuo metu Antanas Smetona dėsto fortepijono savo "gimtajame" Clevelando mieste; Cleveland Institute of Music - vienoje iš žymiausių muzikos mokyklų šioje šalyje.

Po ilgesnės pertraukos, Antanas Smetona pasirodė Dariaus ir Girėno šeštadieninės liuanistikos mokyklos suruoštame rečitalyje Jaunimo centro salėje, Chicagoje, kovo mėn. 24d.

Malonu konstatuoti, kad, nepaisant įtempto pedagoginio darbo su apie 30 mokinių, jų tarpe nemažai pažengusių, net premijęs laimėjęjų pianistų, Antano Smetonos rečitalyje nesijuto jokio "profesinio nuosmūgio", kuris yra visiškai galimas šios šalies nelengvomis sąlygomis koncertuojančiam menininkui. Priešingai, Ant. Smetona pasirodė išaugęs, subrendęs; jo talentas išsiplėtė, įgaudamas daugiau ryškumo, apimdamas daugiau sričių. Tam tikras rezervuotumas, sakykime, objektyvumas, su puikiai nudaiktomis detalėmis ir kartu logišku visumos vaizdu, kas, kaip atrodo, sudaro Ant. Smetonos talento savybę, buvo jaučiamas ir dabar, jis buvo tačiau lydimas didesnės sugestijos jėgos ir koncentruotumo.

Fr. Chopino sonata B-moll — (B-flat minor) (su gedulo maršu vieton lėtosios dalies) pasižymi šiam kompozitoriui ne visur tipingu monumentalumu ir kažkur demonišku dramatiškumu. Po Ant. Smetonos pirštais kūrinių

monumentumas dar sustiprėjo, bet kartu pražydo ir puikios, šviesiai melodingosios vietos, kaip antroji tema pirmoje dalyje, demoningojo "Scherzo" prašvėtęs "trio" ar gedulo maršo lyrinė vidurinė dalis.

Giedrės Gudauskienės variacijos "Pasvareyk ante" tema buvo skambinamos iš gaidų, kas šiaip rečitalyje neįprasta, (ne bent naują kūrinių skubos keliu pirmąkart pristatant). Yra tai nuosaukia naujoviški impresionizmui artimi kūrinių, dekinčio fortepijoniško stiliaus. Jų tarpe kiek trūksta ilgesnio išvystymo dalies: yra tai lyg spalvingų atskirų epizodų eilė. Iš gaidų skambinant, susidarė didesnės pauzės tarp atskirų variacijų, kas dar labiau pabrėžė jų epizodiškumą. Šių variacijų nuotaika kiek primena Giedrės Gudauskienės dėdės a.a. K.V. Banaičio fortepijoninius ar kamerinius kūrinius.

L.v. Beethoveno sonata "Les Adieux" (Atsisveikinimas) priklauso prie vėlybesnio šio kūrėjo periodo. Sonata yra sunki įspūdingai bei įtikinančiai atlikti. Tai buvo ypač stiprus šio rečitalio numeris, tiek visa nuotaika, tiek ir puikiai detaliu nušlifavimu ir techninių pasąžų įprasminimu.

Liszto "Vengriška rapsodija" (1863) buvo nauju reiškiniu Ant. Smetonos repertuare. Fr. Lisztas, kartais vadinamas "pusiau genijumi, pusiau žonglierium". Jo rapsodijos: rinkinys vengriškų, ar pseudo — vengriškų (čigonų) melodijų, apdabintų genialaus išradimo fortepijono technikos bei romantiškos harmonijos spalvomis, priklauso pagal savo turinį prie antraeilės muzikinės vertės koncertinės muzikos; šiuo metu jos rečiau atliekamos, nors tebesudaro pirmąjį efektingumo koncertinius numerius. Ant. Smetona mokėjo ne tik aukštu virtuozizmu šią rapsodiją perduoti, bet ir įprasmino ją, pridėdamas monumentalumo bei taurumo. Pažymėtina, kad koncerto pirmoji dalis turėjo beveik valandą grynios muzikos. Yra tai daug; nepaisant to, nesijuto nuo-

vargio nei pas pianistą, nei publikoje, kuri pirmos dalies pabaigoje sukėlė solistui kone ovacijas.

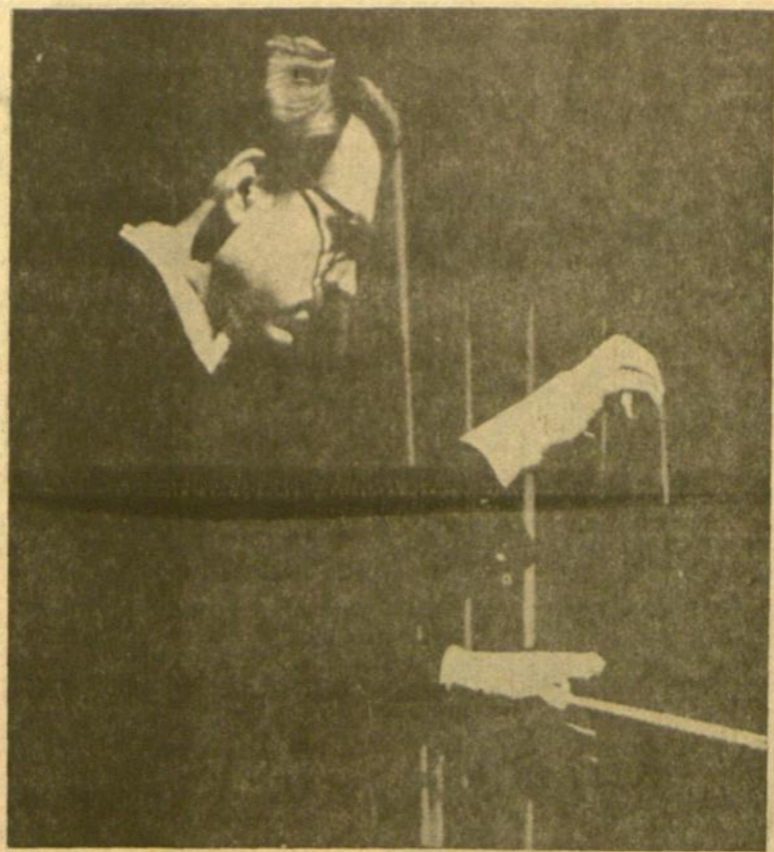
Fr. Schuberto sonatos sudaro tam tikrą išsūkį pianistui. Šis genialus, anksti miręs kūrėjas reikėsi tiek trumpose dainose, tiek ir ilgose sonatose ar simfonijose. Stambiose formose Fr. Schubertas parodo nuostabaus gabumo vystyti muzikinę mintį, bet jo dėstymo būdas kartais turi vokiečių vadinamą "Goettliche Laengen" (Dieviškų prailginimų). Todėl Fr. Schuberto sonatos kartais gali klausytojui atrodyti kiek nuobodžios ir išstos; gabaus pianisto — interpretatoriaus rankose jos pasidaro formaliai logiškos ir spalvingai įdomios. Koncerte tai buvo pilna to žodžio prasme pasiekta Fr. Schuberto sonatoje C-moll (C — minor), kuri yra viena iš ilgiausių. Antanas Smetona jai paskyrė visą antrąją koncerto pusę; po jo pirštais sonata žavėjo savo melodingumu, įdomiomis harmonijomis ir nuosekliu turiniu. Šalia L. v. Beethoveno buvo tai antra šio rečitalio meniška viršūnė.

Rečitalio bendras įspūdis: logiškas, užbaigtas savyje, kartu gi pakankamai emocionalus. Šalia virtuozinės visų rūšių technikos pažymėtina puiki pedalizacija, dėka kurios visur viskas girdėta, kur kas reikalinga, bet kartu kitokiuose epizoduose pasiekiamas plačiai nešantis skambumas.

"Bisui" išgirdome du Chopino: Nokturną F-Dur (F-minor) ir Etiudą Cis-moll (C sharp minor).

Būkime dėkingi Dariaus ir Girėno liuanistikos mokyklai už suruoštą puikų koncertą, o Antanui Smetonai linkime toliau sėkmingai spirti prieš pedagoginio darbo našatį ir palaikyti bei tobulinti savo tikrai stambius koncertanto duomenis.

Nemalonai nustebino itin ribotas kiekis atsilankiusios publikos; joje trūko daugelio vienaip ar kitaip su menu surištų asmenybių, kurios galėtų šiuo koncertu susidomėti ir jį įvertinti. Tuo tarpu rečitalio lygis būtų tikęs Orchestra Hall salei. Taigi — sunku būti pranašu saviškių tarpe.

Pianistas Antanas Smetona

2. "Čigonų baronas" Pirmyn choro pastatyme

K. Steponavičiaus vedamas "Pirmyn" choras Chicagoje gali didžiuliu savo ilga praeitimi ir daugeliu nuveiktų darbų, jų tarpe — operėčių ir operų pastatymais. Lietuvoje choras "Pirmyn" padarė savo laiką įspūdiu, kaip pirmasis ir vienintelis, atvykęs koncertais iš tolimo užjūrio — Amerikos. Per paskutiniųjų porą

dešimtmečių Chicagoje šis sam-būris kartais laikinai visai išnykdavo, ryšium su įvairiais jo vadovo gyvenimo laikotarpiais, bet ir vėl atgimdavo su naujais operėčių pastatymais. Ties pastatymais turėdavo glaudų ryšį su paties Kazio Steponavičiaus asmenybe, kuris, kaip žinoma, yra įgijęs jaunystėje profesinio muziko

išsilavinimą, nors ne visuomet tuo vertėsi. Būdamas dinamiškas ir vikrus dirigentas, jis mokėdavo gyvai bei sklandžiai praveisti net ir menkiausius surepetuotus pastatymus, kurie pasilikdavo gyvybingi, nenuobodūs, paties dirigento sumaniai surežisuoti.

Šių metų J. Strauss'o "Čigonų baronas", kurį teko matyti ir girdėti kovo 25 d., išsiskyrė savo plačiu užsimojimu ir sklandžiu surepetavimu. Paties choro spektaklio programoje buvo suminėta 66 asmenys, kurių kone visi, kaip atrodo, dalyvavo pastatyme. Choras ir solistai dainavo darniu ritmu ir gryna intonacija; tiesa — be įsigilinto į smulkesnius niuansus, daugiausia "forte", gan retai "piano"; gyvoms J. Strauss'o melodijoms tai daugumoje neprieštaravo. Spektaklis buvo pakankamai gerai surežisuotas pagal įprastinius operėčių inscenizavimo šablonus; gyvumo įnešė vaikių būrys, pasirodęs įvairiais atvejais. Kostiumai ir dekoracijos — atitinkami vaizduojamai epochai ir vietai: gausiai čigonų "infilttruota" praeito šimtmečio pirmos pusės Vengrija, tada dar Austrijos imperijos dalis. Buvo ir baletų scena su gabia soliste Judy Bardis. Prie kostiumų programoje pažymėtas Stanley Warzala; nežinomoms pareigoms (tuščia vieta) — Simas Velbasiš ir tas pats Stanley Warzala. Grimas (gan vykęs) Alfo Brinkos.

Orkestras buvo didesnis, negu kituose matytuose "Pirmyn" choro pastatymuose — viso 23 grojikai su negausia, bet visiškomis orkestro instrumentams atstovaujančia pučiamųjų grupe. Tai sudarė,

kaip paprastai — jų persvara prieš negausius stygininkus ir todėl taipgi kaip paprastai buvo kiek per garsus orkestro skambesys dainininkus solistus palydinčiose vietose. To yra sunku išvengti; gan efektinga, bet daug laiko reikalaujanti priemonė yra dirigentui peržiūrėti kiekvieno instrumento partijas ir daugelyje momentų sumažinti dinamikos ženklus. Žodiniai kreipimai orkestrantams per repeticiją, prašant groti tyliau negu pažymėta, nepasiekia tikslo spektaklyje, ypač turint reikalo su gyvu judesiu ir glaudžiai į sceną nukreiptu dirigentu. Vis dėlto neseniai, dirigentui Giulio Favario vadovaujant, praėję "Bohemos" spektakliai vaizdžiai parodė, kad ir Marijos šalies sąlygomis su nedideliu, "redukuotu" orkestru yra galima pasiekti lengvo skambesio ir gražaus "pianissimo". Grįžtant prie "Čigonų barono", orkestro dinamikos problemos nebuvo tiek rimtos, kad trukdytų spektaklio eigos sekimą.

Orkestrantai nebuvo tiek geri ir koncentruoti, kaip jaunimas minėtoje "Bohemoje" (irgi Lyric operos orkestro neseniai priimti nariai), bet medinių pučiamųjų grupėje girdėjome gražių "solo", ypač K. Steponavičiaus įspūdingai pravestose uvertiūrose.

Solistų tarpe žymus vaidmuo priklausė Algirdui Braziui, kuris laisvai jautėsi jo daug kartų atliktoje "Čigonų barono" rolėje ir buvo gero vokalinėje formoje: buvo mažiau "šaudymo", užtat gan gausu — "bel canto". Abi "primadonos": jauna čigonaitė

(Nukelta 1 5 pusl.)

Filmų įvairumai

STASĖ SEMENIENĖ

Byron senoviškoje meilės istorijoje

Istorijos vadovėliai (ir net enciklopedijos) pasakoja mums, kad 1812 m. Caroline Lamb, ištėkėjusi už William Lamb, Lordų Rūmų atstovo, įsimylėjo beviltiškai į lordą Byroną. Tuo momentu šis romantiškasis poetas buvo literatūrinė sensacija Londone, vos tik ką atspausdinęs savą poemą "Childe Harold's Pilgrimage".

Jų santykiai, toli gražu nuo tylaus privatiškumo, kartkartėmis buvo gero-kaip skandalingi. Jie tapo nepakeliami net pačiam Byronui, kuris po metų nutraukė tą savo draugystę. Anot kai kurių istorikų, Caroline niekad neatsigavo iš tos meilės ir širdgėlos, mirė ma 1828 m.

Robert Bolt, britų dramaturgas, kuris buvo parašęs tekstus pasisekusiems filmams, kaip "Lawrence of Arabia", "Dr. Zhivago", "A man for all seasons", išdabino Caroline istoriją kaip konfliktą tarp romantiškumo (Caroline, Byron) ir pragmatškumo (jos vyro, Wellingtono kunigaikščio ir karaliaus Jurgio IV) spalvotame filme "Lady Caroline Lamb". Jis taipgi pirmą kartą pamėgino filmą surežisuoti.

Šioje senoviškoje meilės istorijoje vedybini nedarnumas prasidėjo Italijoje, kur Caroline veržiasi į visa, kas

įsijutinta savo vyro neįjautrumu, lady Caroline nepakenčia vyro įsitikinimo, kad Aleksandro Pope raštuose yra daugiau jausmo, kaip lordo Byrono baisesios eilėraščių.

Sužavėta lordo Byrono šėtonišku sąmojom ir asmeniu, ji visai pameta galvą ir sukelia Londone skandalą, virtusį istoriniu įvykiu. Išsistepusi juoda, ji seka poetą į kaulių balių, nešdama milžinišką vėduoklę paskui jį. Kitą sykį, jau atstumta, ji su deglu (fakelu) rankoje bėga šalia jo karietos, šviesdama jam taką. Režisierius Bolt tais nuotykliais tik sustiprino jos absurdiškumą, pabėgimą nuo savo tikrojo "aš".

Atsipeikėjusi ir sugrįžusi pas savo vyrą, suradusi savo vertę, ji gražina žiūrovą į senovišką meilės istoriją, kuri reikalauja iš jos nelaimingo pasiaukojimo. Moterims ne viena ašara nukris, stebint vyro ir žmonos meilę, likimo atskirtiems, o stereofoninė muzika, audros plėšomi medžiai ir mėnulis, besislapstas tarp plaukiančių debesų klodu, dar labiau sustiprins tragiškos scenos vaizdą.

Vaidybos puikios. Sarah Miles (Lady Caroline), gyvenime Bolt žmona, savo iškalbingom, liūdnom akim perduoda tragiškos asmenybės tipą. Jon Finch (William Lamb) išreiškia liūdnumą ir nusivylimą, nevirsdamas niūriu, tvirtai save valdydamas. O legendomis išdabintas lordas Byron — Chamberlain sužybsi viena kita akimirka.

Gi senieji britų profesionalai kaip Lawrence Olivier (kunigaikštis Wellington), Ralph Richardson (Jurgis IV), John Mills (Lamb draugas) ir Margaret Leighton (Lamb motina) ne vaidina, bet gyvena savo vaidmenyse ekrane. Filmas visai šeimai.

are you earning enough interest on your savings

- CHOOSE FROM
- 6% yearly CERTIFICATE ACCOUNTS \$5,000 OR MORE—2 YEAR MATURITY
 - YIELD INCREASES TO 6.18% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY
 - 5³/₄% yearly CERTIFICATE ACCOUNTS \$1,000 OR MORE—1 YEAR MATURITY
 - YIELD INCREASES TO 5.92% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY
 - 5¹/₄% yearly CERTIFICATE ACCOUNTS \$1,000 OR MORE—3 MONTHS TO LESS THAN 1 YEAR MATURITY
 - YIELD INCREASES TO 5.39% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY
 - 5% yearly PASSBOOK SAVINGS ADD TO OR WITHDRAW ANYTIME
 - YIELD INCREASES TO 5.13% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY
- PLUS:
- Deposits received by the 10th of the month, earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
 - On Passbook Accounts, interest paid to day of withdrawal.

Phone 847-1140

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue at Sacramento / Chicago, Illinois 60632

(Atkelta iš 4 pusl.)

Safi (Kristina Milerūtė-Lindquist) žavėjo gražiu balsu ir įtikinančiais pateiktu vaidmeniu; Arsenas, "kiaulių karaliaus" dukterė (Eleonora Zapolienė), šalia skambios balso medžiagos, padarė įspūdžio gera vaidyba ir aiškia dikcija. Malonių balsu ir gražia sceniška laikysena bei išvaizda išsiskyrė Albertas Snarskis (grafas Homanojus). Charakteringa ir stambi Kalmano Šupano, turtuolio kiaulių augintojo, rolė buvo įdomiai pravesta Juozo Laurušonio. Simpatinga čigonės Cipros (motinos) rolė buvo sėkmingai patikėta Alvinai Giedraitienei; jai teko ir keletas nuotaičių čigoniško stiliaus "arioso". Jauną kaimietį Otokarą dainavo Juozas Aleksūnas; jo sukurtas vaidmuo buvo neblogas, bet sceniško laisvumo galėtų būti kiek daugiau. Liudvikas Karnera (Julius Panka) — imperialinis moralumo komisaras — buvo neblogos išvaizdos; svarbaus austrų valdininko rolėje pageidautina kiek daugiau susilaikymo gestikuliacijoje. Otokaro motinos Mirabelos rolė visai patenkinamai atliko Filina Braunienė. Gerai surežisuota komiška vaidyba pasizymėjo "trijų čigonų" kiaulių karaliaus apvogimo scena (Juozas Juska, Vytautas Lazauskas, Juozas Vieraitis).

Sklaidžiai surežisuotame ir surepetuotame spektaklyje dirigento K. Steponavičiaus rolė nebuvo taip "dramatiškai" sunki ir įtempta, kaip kad kartais praeityje, kada jam tekdavo bediriguojant net padainuoti vieton neįstojusio solisto; bet ir dabar galėjo pilnai išryškėti jo pajėgumas, kaip dirigento: jis buvo ne-

Scena iš Johann Strauss'o operetės "Čigonų baronas" Pirmyn choro pastatymo Chicagoje. Nuotrauka J. Mankaus

gana svajingai atliko Lucija Zaitkienė.

Kompozitorės G. Gudauskienės pedagoginį vaidmenį vaidžiai paryškino Onos Razutienės vadovaujamas rinktinis L. B. jaunimo ansamblis ir instrumentalistai: D. Araitė, D. Gudauskaitė ir R. Pakalniškytė. Jaunieji choristai gražiai atliko populiariausias G. Gudauskienės melodijas: "Gintarėliai" ir "Gegutė". Pastaroji buvo ir šokama jaunųjų šokėjų.

O salė? Sklidina. Balkone susibūręs jaunimas. Rodos, pasitvirtino kažkur girdėta aksioma, kad iš visų meno žanrų muzika labiausiai vienija žmonių širdis. Pietų Kalifornijoje gi visas lietuviškas Kovas priklausė muzikai. Juk prieš savaitę (kovo 11d.) kitoje muzikinėje puotoje buvo minima ir atliekama prieš 10 metų mirusio Juozo Gaubo muzika.

Pr. V.

O. V. Milašius prancūzų literatūroje

J. DAINAUSKAS

Prancūzų literatūros istoriko ir kritiko Pierre de Boisdefre (keliolikos didelių veikalų autorius) 1968 m. laidos knygoje "Une anthologie vivante de la littérature française de la fin de la littérature d'aujourd'hui. La poésie française de Baudelaire a nos jours" (Šių dienų literatūros gyvyje, antologija. Prancūzų poezijos nuo Baudelaire iki mūsų dienų), išleistoje "Librairie Académique Perrin" Paryžiuje, kaip vieną svarbesniųjų prancūzų poezijos atstovų, randame ir O.V. Milašius.

Si antologija yra skirta vien prancūzų poetų kūrybai nagrinėti, įtraukiant į ją tik tuos, kurie savo kūryba tikrai įnešė ką nors naujo prancūzų poezijon. Veikalas peržiūrėtas prancūzų poezijos kritikų ir poetų. Tai antologijos antrasis tomas, skirtas vien prancūzų poezijai (pirmasis, išl. 1965 m., apėmė prozos kūrinius). Veikalas suskirstytas į tris "knygas", kurios dvi apie "istoriją", gi trečioji apie dabartį. Tos "knygos" suskirstytos į skyrius, o šie į poskyrius ir skyrelius. Pirmoji "knyga" užvardinta "Nuo Victor Hugo iki Paul Valéry: vakar dienos poetai — šios dienos mokytojai". Tos "knygos" IV skyriaus "Aukštieji simbolizmo klounai" II-sis poskyrius užvardintas "Is Rytų Šalies, Miloz...", kur 245-254 psl. skyrelis 18 yra užvardintas "Milašiaus svajonės (1877-1939)" ir kuris, kaip motto, turi O.V. Milašiaus žodžius: "Įdomūs tėra tik paukščiai, vaikai ir šventieji".

Antologijoje rašoma, kad savo užsimojimais, temų apimtimi ir minties gilumu O.V. Milašius gali lygintis su pačiais (prancūzų literatūros) didžiaisiais poetais. Tik "rungtyniavimui", sakysime, su Claudeliu, Milašius trūko pamprastumo, betarpiškumo. Jis gy-

veno savo svajonių pasaulyje, pritrėktas nesuderinamumo tarp vidinių žmogaus pergyvenimų išreiškimo būdo ir dalyko esmės. Buvo užsidaręs savo įsivaizduotame, simbolių pilname "pasaulyje", gana abstrakčios, iš kurio Milašius ir nenorėjo išsilaisvinti. Antologijos autorius manymu, tai buvo O.V. Milašiaus "pralaimėjimas", nes vienlaikiai nepajėgė jo gerai suprasti, o jis pats čia niekam nesisistengė padėti. Vis dėlto, girdi, net ir ten, kur jis nelaimėjo, "Miguel Manara" autorius dabar kelia vis didesnę ir didesnę susidomėjimą. Milašiaus mokiniai, pasekėjai — Armand Godoy, Georges-Emmanuel Clancier, Andre Silveira, Jean Roussel (šiemet mirusio dr. J. Buge studijų apie Milašiaus kūrybą Boisdefre dar nemini) ir kiti Milašiusieji nori matyti prancūzų Rilke, Poe, Baudelaire ar net Rimbaud'o kūrybos tikrai įspėdini. Antologijos autorius nėra Milašiaus kūrybos gerbėjas, bet ir jis pripažįsta, kad tarp Rimbaud bei Milašiaus kūrybų tikrai yra labai stiprus, nors ir antitezinis, ryšys. Antologijoje sakoma, kad poetui Rimbaud poezija buvo tarytum tinkama priemonė užvaldyti pasaulį, gi Milašius — poezija buvo tarytum priemonė užpildyti žmogaus minčių baisyją bedugnę, jo vidaus tuštumą. Poetui Rimbaud mintijimas rėšosi su aplinkos realybe, gi Milašius savo minčių objektu pasirinko ne aplinkos realybę, ne Kosmosą, bet jojo Kūrėją, aplink kurio neišgyvildenamą Paslaptį ir sukosi visa Milašiaus kūryba. Milašius poezija — tai Amžinos Buities nesiliaujančio ilgesio prasmės pažinimo ir siekimo absoliučiai prie tos Buities priartėti šauksmas, šauksmas tos Amžinos Bui-

ties paslaptį pažinti, pamilti ir siekti savo vidujo ryšio su jaja.

Toliau antologijos autorius nurodo, kad Milašius galvojimu poetas — tai iš didžiausių aukštybių kritęs angelas. Tačiau tas kritimas vyksta irracionalinėje plotmėje, pasireiškias vien poeto sieloje, kas verčia poeto sielą, jo sąžinę nuolat budėti, gyventi vidinės įtampos buityje, baimintis vis didėjančios vidinės vienatvės kančios, vis didesnio užsisklendimo nuo aplinkos. Tos apybraižos pabaigoje Boisdefre teigia, kad Milašiaus kūryba buvusis tarytum modernios (prancūzų) poezijos pranokėjo balsas.

Toliau knygoje jau seka tekstai trijų O.V. Milašiaus eilėraščių "Dans un Pays d'Enfance" (Vaikystės šalyje), "Cantique du printemps" (Pavasario giesmė) ir "Chant de la Lointaine" (Tolumų daina). Jie paimti iš Milašiaus raštų I ir II tomu. Pabaigoje pateiktos trumpos biografinės žinios, kur nurodoma, kad Milašius kilmingųjų genties tėvo... 1919-28 m. jis buvo Lietuvos ministeris Paryžiuje. Duotas apyplinis sąrašas (Nukelta į 7 pusl.)

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI 80% iki 50% nuolaida
Galima pirkt dalimis ir išmokėtina! **SOUTHWEST FURNITURE CO.** 6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

KOSTAS BUTKUS
Tel. PR 8-2781 (778-2781)
TVOROS, LANGAI, DURYS
STOGELIAI, RINOS,
APKALIMAI (Siding)

Ir iš Santa Monicos

Giedri G. Gudauskienės muzikos popietė

Nuotaikingos vaikų dainos, operetiniai romansai, šokių melodijos, pakilios giesmės, fortepijono variacijos liaudies dainos tema — tokia įvairioje damniai nuskambėjo Giedros Gudauskienės kūrinių koncerte, įvykusiame š.m. kovo 18d. Santa Monikoje, Kalifornijoje. Koncertą surengė LB Santa Monikos apylinkės valdyba. Organizaciniu darbu itin prisidėjo valdybos pirmininkas B. Grauzinis.

Alė Rūta, pristatydamą muzikę, išskėlė jos plačią veiklą Pietų Kalifornijos lietuvių kultūriniam gyvenime, ypač dirbant muzikinį darbą su jaunimu arba rengiant didesnius spektaklius. G. Gudauskienė ne tik gabi muzikė, bet ir puiki pedagogė.

G. Gudauskienė gimė Kaune; baigė "Aušros" gimnaziją, studijavo Kauno konservatorijoje; baigė Roosevelt Universiteto kompozicijos ir muzikologijos klase Chicagoje; studijavo pedagogiką ir lengvo žanro muziką UCLA universitete. Mėgsta skambius ir paprastus tekstus. Šalia B. Brazdžionio, F. Kiršos, P. Babicko, G. Tulauskaitės, Pr. Lemberto, panaudoja ir mažiau žinomų autorių žodžius: V. Kevalaitienės, V. Šimaitės, J. Minelgos, A. Zašyčio ir R. Banaitytės — Hennings.

Atrodytu, kad G. Gudauskienės repertuaro kontrastuojantis įvairumas lyg ir suponuoja savito stiliaus nebuvimą ir visokių įtakų persvarą. Vis dėlto, arčiau susipažinus su Giedros asmenybe — šiltu, atviru, draugišku būdu, paaiškėja ir jos muzikinio polinkio savitumas — duoti žmogui jausmingą, lengvą, suprantamą melodiją. Todėl nepretenzingais kūrinių, daugiausia nuskaidrintais operetiniais tonais; ji pelno nuoširdų klausytojų pritarimą. Jos muzikos mylėtojų tampe nėra generacijų skirtumo. Be to, pabrėžtinas ir jos ypatingas dėmesys liaudies dainoms, kurias ji panaudoja savo kūrybai ir paprastu, įtaigiu būdu jų grožį perduoda iššėviniam jaunimui.

Vincė Jonuškaitė —Zaunienė iteikė kompozitori (savo buvusiai dainavimo mokinėi) juostele

Kompozitorė G. Gudauskienė

Dabšiu žavingą operetinį "Pavasarij". Birutės dainavimas ne visada vienodo lygio. Ji užburia savo efemeriška laikysena (klasiška Euridikė). Ten, kur dainose išsilieja subtili nostalgija ar švelnus džiaugsmas, Birutės balsas pasiekia patį gražiausią skambesį. Pavyzdžiui, "Peizaže" ar "Pavasarijje".

Gerą formą parodė R. Dabšys, tvirtai akcentuodamas frazes, kitur įsijausdamas į lengvą ritmo bangavimą. Padainavo "Vaidilos prologą", "Viešpaties pasaulį", "Sveikinimą jaunystei" (apsuptas O. Razutienės jaunųjų choristų, pasipuošusių tautiniais drabužiais), taip pat žaismingą "Pabučiavimą", veržlų "Mirties sūkurijje" ir romantišką "Rudenį" iš ciklo "Metų laikai".

Tenoras A. Pavasaris padainavo tragišką dainą "Simui" ir gana erdvią "Jūroj". Porą dainų — "Svajonė", "Ar ateisi", banguojančiais lengvojo žanro akordais,

SOUTHWEST FEDERAL SAVINGS
for all your savings needs
3525 W. 63rd Street, Chicago
Phone — 436-4600

Pasiuntinio K. Škirpos veiklas
SUKILIMAS
LIETUVOS SUVERENUMUI
ATSTATYTI

Jau atiduotas spausdinimui ir bus parduodamas po 15 dolerių, o užsi-prenumeravus jį iš ankato — po 12 dolerių už knygą.

Užsakymus siųsti autoriams adresu:
2043 36th St., SE
Washington, D. C., 20020

(atkirkimui)
Data

Jungdamas 12 dol. čekį (arba Money Order) prašau teiktis prisijusti man "Šukilimo" knygą kai ji tik bus atspausdinta.

Pavardė

Gatvė

Gyvenvietė

Parašas

Let it rain!
Our FREE BUBBLE UMBRELLA Will keep! You Dry!

Atidarykit dabar taupomąją sąskaitą su \$200, ar daugiau, arba pridėkit prie turimos sąskaitos tą sumą ir gausit nemokamą lietsargį. Kiekvienai sąskaitai — tik viena dovana. Gaila, bet dovanos nesiniėmamos. Pasiūlymas galioja iki balandžio 30 d.

KREIPKITES Į MUS NAMŲ PASKOLOS
• Žemi procentai
• Minimalinis paskolos mokestis
• Uždirbkite 3¼% ant "Escrow" paskolos

EARN 6% & RECEIVE MONTHLY DIVIDEND CHECKS
on certificates of \$5000.00 or more
EARN 5 3/4% & RECEIVE MONTHLY DIVIDEND CHECKS
on certificates of \$1000.00 or more.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero 60650
Telephone 656-6330 & 242-4395
Open Mon. 9-8, Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed. & Sun.
MEMBER F.S.L.I.C. Washington, D.C.
"One year must elapse between gifts to an individual account holder."
EQUAL OPPORTUNITY LENDER

Skaitytojų nuomonės

Antikomentaro komentaras

Kai Pranas Visvydas prieš kiek laiko kovingai atakavo tris Lietuvos Atgimimo sąjūdžio premijuotus romanus, niekaip negalėjau suprasti, iš kur tas Prano kovingumas, nes jis paprastai garsinasi "kukliu darbu ir dar kuklesniu rašymu", nors antrajai frazės daliai pritarti ir nenorėčiau. Kai vieną iš užpultųjų, Aloyzas Baronas, neiškėlė baltos tylos vėliavėlės, kritikas tą rašytoją tvirtovę pakartotinai atakavo ir pasitraukė, kukliai pasigarsinęs savo kuklumu.

Man, nekukliam kovotojui, "be pagrindo ant galvos užsidėjusiam karžygio vainiką", taisyk atrodė, kad Gliaudos, Barono ir Kairio romanai nėra jau taip labai blogi. Beima daug blogesni. Gi skaitančioji visuomenė (vulgus profanum?) apie tuos romanus turėjo net labai gerą nuomonę: mūsų kritiko labiausiai atakuoto romano, Aloyzo Barono "Vėjas lekia lyguma", panorėjo net antros laidos.

Ir taip širdyje kelis mėnesius nešiojau neatsakytą klausimą. Tik perskaitęs "Drauge" (1973. II.10 nr-je) jo įdomius "Antikomentarus", supratau, kad Prano esama kovingo pacifisto, mat, anie trys romanai vaizdavo Lietuvos partizanus.

Kovingumas ir pacifizmas nėra du nesutaikomi dalykai. "Antikomentaru" padirgintam mano atmintin dabar grįžo prieš trejetą metų televizijos programoje matytas įvykis:

Chicagoje iš naujokų priėmimo būstinės vedamas vyras plakais ir fiziniiais veiksmais stabdė būrelis piketuotojų. Tarp vieno naujoko ir piketuotojų įvyko susistumdymas. Įpykęs naujokas smūgiu į veidą piketuotoją partrenkė žemėn. Korespondento paklaustas, nukentėjęs piketuotojas pasisakė, jog priklausęs pasifistų grupei.

— Bet jei esi pacifistas, kodėl atėjęs čia mušiesi? — I am against the war. Ir taip vienos rūšies pacifistai veda karą kovoms sustabdyti, antri kovoją karū užbaigti.

Perskaitęs Pr. V. "Antikomentarus", ar tik neturėtų susigėsti pats popiežius, skelbęs karą pornografiniai ir abortams, nubausti reikėtų ir prof. J. Eretą, "nekukliai" besigarsinantį: "Ištrūkau iš bolševikų nasru... kad laisvoje šalyje kovochiau už sugražinimą laisvės ir Pabaltijui" ir koviedamas išsiviją "veržtis-pirmyn — i kitas kovas ir laimėjimus".

Savo nuomonę turėtų pakeisti ir "Antikomentaru" autoriaus

cituootas Bern. Brazdžionis, savo redaguoto žurnalo vedamajame rašęs:

"... mūsų ginklai ne metalo, — politiniai, kultūriniai; mūsų "praileas" kraujas (sakome tiems kurie abeja pamatę lašą kraujo) bus atidengta prieš melo ir propagandos srovę; mūsų paguldyti lavonai — iš rikiuotės išvesti komunistinės propagandos adeptai, demaskuoti, apnuoginti, išstatyti pajūkai, paniekai. Jeigu taip kovosime, mūsų — laisvojo pasaulio lietuvių — kova bus vesta gerai".

Turėtų susimąstyti ir jaunas doktorantas Kęstutis Kazimieras Girmius "I Laisvę" žurnale rašęs: "Tik tie būsimie buvę tikri tremtiniai, apie kuriuos galės pasakyti: jie paliko namus, bet nepalikto nei kovos, nei tautos". Turėtų nutilti jaunų studentų (Matas, Sidrys ir kt.) būrelis Notre Dame universitete, kurie organizavo Lithuanian Liberation Front ("frontas" irgi iš karinio leksikono!) ir siekia veik nepasiekiamo: universiteto šūki "Fighting Irish" pakeisti į "Fighting Lithuanians".

Pratęsdamas "Antikomentaru" autoriaus kukliai pasmerktą "nekuklių karžygių" sąrašą, noriu pacituoti prof. A. Maceinos keilias mintis iš straipsnio, kuris bus atspausstas netrukus išeinančiame "I Laisvę" žurnalo numeryje. Jis sako:

"Kova už pakaitas savoje tautoje yra pirmasis ir pagrindinis pabėgėlio arba tremtinio bruožas... Kiekviena betgi atveju tremtinio likimas yra kova (pabrūkta Maceinos)... Pabėgėlio sąmonė gali tad likti gyva tol, kol lieka gyva kovos sąmonė už savo tėvynės laisvę... Gestant kovos ryžtui, pabėgėlis tampa duoneliautoju... Kaip ir visur kitur, taip ir kultūrinėje kuryboje pabėgėliai turi jaustis kovotojai (pabrūkta Maceinos)" ir t. t.

Ne mažesnis už Maceiną militaristas (2 pėst. pulkė gavęs grandinio laipsnį), pasirodo, besęs ir "Aidų" redaktorius dr. J. Girmius. Savo knygoje "Tauta ir tautinė ištikimybė" kovą jis tiesiog garbina; jam prasminga "kova dėl tautos laisvės", "kova dėl tautinės gyvybės", "jaunystė nori žėretti prasminga kova", "pats kovojimas jau yra laimėjimas" ir t. t. Atsirado kažkoks nekuklus vertėjas, išvertęs Girmiaus knygą į latvių kalbą.

Pacifistams, atrodo, teks žymiai stipriau pakovoti, kol nuo nekuklių galvų bus nurankioti karžygių vainikai". Juozas Kojelis

Nauji leidiniai

• ATEITIS, 1972 m. Nr. 8. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius: kun. Jonas Staškevičius, 941 Dundas St., W. Toronto 3, Ont. Canada. Redakcijos kolektyvas: R. Čepaitytė, A. Čepas, L. Dambriūnas, D. Juozapavičiūtė, G. Juozapavičiūtė, ses. D. Kebliuskaitė, V. Kolyčius, A. Kuolas, D. Stončiūtė, O. Vaitkutė. Laužymas Vyto Pranaičio. Žurnalas spausdinamas "Draugo" spaustuvelyje, Chicagoj Administruoja Juozas Polikaitis — Ateitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Žurnalo metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 7.00 dol., susipažinimui prenumerata 5.00 dol., garbės prenumerata 15.00 dol., kitur laisvajame pasauly 5.00 dol.

Kovo mėnesio Eglutės virselis

Vedamajame šį kartą klausiam: kodėl rašančiųjų nedaug? Žinoma, čia turima galvoje jaunimas ir jo bendradarbiavimas savoje spaudoje. Rūpestis užbūgiamas šitaip: "Visi kalba, visi diskutuoja kuopų susirinkimuose — palaidas mintis žarsto, bet raštu viešasis mintis retas gerai pateikti tegali. Kur dinga ankačiau susirinkimuose įprasti referatai, savosios kūrybos skaitymai, bei skaitytųjų rašinių kritikavimai? Tokius dalykus kuopose reikėtų atgaivinti, jei dar norime raštingų jaunų žmonių išvijoje prisiauginti."

Vis dėlto ir šiame numeryje randame paties jaunimo rašinių ir grožinės literatūros pavyzdžių. Tačiau jų procentas šalia vyresniųjų bendradarbių galėtų būti žymiai didesnis. Visu tuo susirūpinimas kaip tik laiku.

• GAUDEAMUS, 1973 m. Nr. 1. Studentų ateitininkų leidinis. Redakcija: Rimas Petrauskas, Algis Stankus, Vytautas Kliorys. Technikinė redakcija: Regina Giniotienė - Kryžanauskaitė, Gabija Juozapavičiūtė, Laima Gustaitytė, Gina Šankutė, Jonas Nakas. Ilustracijos — piešiniai Alvydo Petrausko.

Leidinio pobūdį galėtume apibūdinti SAS dvasios vado kun. Kęstutis Trimako parašyto šio Gaudeamus vedamojo pradžios mintimi: "Kol esame žmogiškai gyvi, nerimstame. Neramumas veda mus gilintis į knietinčius žmogaus gyvenimo prasmės klausimus. Neramumas veda mus atsakymų ieškoti Kristaus paskleisto Evangelijoje — Džiūnyje žinio. Užėjopus krikščionijoje, neramumas virsta skverbimusi gilyn į jos tiesą, veržimusi derinti savo gyvenimą su ja".

Visas leidinys yra prirašytas pačių studentų. Kai ką iš naujų "Gaudeamus" puslapių perspausdina ir šios dienos mūsų "Akademinės prošvaitės".

• EGLUTĖ, 1973 m. kovo mėn. Nr. 3. Vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams išsivijoje. Išleina kas mėnesį. Redakciją sudaro: ses. Ona Mikailaitė, Elena Julknevičienė ir Danguolė Sadūnaitė. Administruoja ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos sėserys, (Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260). Metinė prenumerata 5.00 dol.

Šiuo metu šis be galo brangintinas mūsų vaikų žurnalukas išsivijoje yra pašiekęs išskirtinio lygio tiek techniškai savo apipavidalinimu, tiek mažajam skaitytojui teikiama skaitiniais. Kūrybingai ir galvojančiai redakcijos triflūdei pavyko suburti labai pajėgų bendradarbių kolektyvą. Štai ir šiame kovo mėn. numeryje visa jo iliustracinė medžiaga talentingai atlikta eilės labai lengvos rankos mūsų grafiku - piešėju: Z. Sodeikienės, A. Korsakaitės - Sutkuvienės, A. Trinkūno, O. Mikailaitės, L. Lipičiaus, A. Sruoginienės, R. Karosaitės ir kt. Lygiai puikiai turime vertinti ir iliustruojamus Eglutės tekstus. Štai šį kartą viena geriausių mūsų vaikams rašytojų Nijolė Jankutė čia pradeda, matyt, per kelis nume-

rius spausdinsima, su šiuo dienu astronautika susijusi ir labai intriguojanti apsakymą "Mėlynas svečias". Mažieji skaitytojai jį tiesiog ryte praris. Gražiu humoru paprastųjų dialogų gyvai ir psichologiškai pindama, O. Mikailaitė rašo apie lapės vaiką. Labai mokačiai Danguolės Sadūnaitės sulietuvinata ir "Pirmoji kelionė traukiniu". O kur dar visa eilė smagių eilėraščių. Kukučio kelionių ir kt. Būtų tikra skiaudama mažajam lietuviukui, jeigu tik vėliai Eglutės jam neužprenumeruotų.

• DRUSKININKŲ DAINOS. Užrašė Juozas Balčikonis. Išleido "Vagos" leidykla Vilniuje 1972 m. Padainavo Juzė Jurkonienė. Melodijas užrašė Bronius Uginčius. Leidinys 215 psl., kuriuose yra pateikta 267 dainos su gaidomis. Žymūs mūsų kalbininkas prof. Juozas Balčikonis (miręs 1969 m.) visą gyvenimą buvo taipgi aištringas pasakų, dainų ir aplamai visokios tautosakos mylėtojas. Didelis jo palikimas yra klasiškųjų Grimų, Anderseno ir Haufo pasakų vertimai lietuvių kalbon. Nemažai dėmesio profesorius skyrė ir lietuvių liaudies dainai. Apie tai ir apie vieną epizodą, davusį pagrindo atsirasti ir dabar išleistom "Druskininkų dainom", jį įvadė Leonardas Suka šitaip užsimena:

"Kita sritis, kuriai jis skyrė ne vieną valandą ir ne vieną dieną, buvo lietuvių liaudies daina. Mėgo jis dainų klausytis! Kas neprisimena, kaip nušvirdavo jo veidas per Juozapines, kai susirinkusieji imdavo traukti kuo senoviškesnes, kuo gražesnes dainas. Profesorius ne tik gėrėjosi jomis, bet ir rinko, užrašinėjo jas. Iš pradžių savo tėviškėje, Ąriškių apylinkėse, kaupė aukštaitiškias, vėliau, pamėgęs Birštono, Druskininkų kraštą, užsidegė džiūkiškųjų grožiu.

"Tikras atradimas profesoriui buvo Juzė Jurkonienė iš Mizarų kaimo, su kuria susidūrė 1952 metų rudenį, o artimiausiu susipažino 1953 metais, vasarodamas Druskininkų apylinkėse. Toji pažintis nenutrūkstą keliolika me-

ty, — vienas pas kitą daug kartų važinėja, susikaupę praleidžia ištisas valandas, abu vienodai stipriai įsipareigoję: dainininkė — iš užmaršties ūkų ištraukti visas gražias dainas dainėles ir suteikti joms tikrąjį skambesį, o profesorius — viską kuo atidžiau išklausti, nūgirsti nepastebimus niuansus ir tiksliai rašto priemonėmis sužymėti".

Be Leonardo Suko įvado, knygos pradžioje dar duodamos kai kurios paties prof. J. Balčikonio kalbinės pastabos apie Druskininkų tarmę. Paskui jau eina pačios dainos, suskirstytos į šiuos skyrius: Darbo dainos, Kalendorinės dainos, Vestuvinės dainos, Krikštinų dainos, Šeimos dainos, Vaikų dainos, Jaunimo dainos, Meilės dainos, Vaišių dainos, Karinės-istorinės dainos, Socialinio protesto dainos, Literatūrinės kilmės dainos, Dainos apie gamtą, Humoristinės dainos, Baladės ir Žaidimų dainos.

• MŪSŲ ŽINIOS, 1973 m. kovo mėn. 18 d. Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje dvisavaitinis biuletėnis. Biuletėnį redaguoja Danutė Vakarė, 7114 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629. Atsakingasis redaktorius Alg. Kezys, S.J. 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60638. Administratorius Petras Kleinotas, S.J. Leidinys labai estetiškai išvaizdos, daug puikių nuotraukų. Šis naujasis numeris skirtas neseniai Jaunimo centre įvykusiai Kaziuko mugei.

• AKIRACIAI, 1973 m. vasario mėn. Nr. 2. Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio redakcija. D. Bielskus, K. Drunga, G. Procuta, L. Mockūnas, dr. T. Remeikis, Z. Rekašius, H. Zemelis. Adresas: 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 6.00 dol. Šiame numeryje išskirtinai įdomus yra pasikalbėjimas su poetu Jonu Aisčiu apie "akaudžiūs praetis įvykius ir dabartį".

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY Manufacturers. Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai, pritalkinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai. 2400 So., Oakley Ave., Chicago Tel. Virginia 7-7258 - 59

WAGNER & SONS Typewriters, Adding Machines & Checkwriters. Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS Virš 50m. patikimas patarnavimas 5610 South Pulaski Road Phone — 581-4111

MARQUETTE PHOTO SUPPLY REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS. Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val. 3314 West 63rd Street Chicago, Illinois, 60629 Tel. Prospect 6-8998

• Ceslovas Gedgaudas, MŪSŲ PRAETIES BEIESKANT. Viršelis ir dalių piešiniai suomių dailininko Petro Weckstromo. Trys proistoriniai žemėlapiai braižyti kartogr. Juozo Andriaus. Spausdinta Meksikoje, DeToro spaustuvelyje. Tiražas 1000 egz. Leidinys kietais viršeliais 358 psl.

HIGH RATES PAID QUARTERLY — AT — BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N HIGHEST RESERVES 4071 Archer Avenue Chicago, Ill. 60632 TEL — LA 3 - 8248 (West of California Avenue)

EKSKURSIJOS I LIetuVĄ 1973 METAIS. American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rasčiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Visas kelionių reikalais prašau kreiptis į: AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU 9727 SOUTH WESTERN AVENUE Chicago, Illinois 60643 Telefonas (312) 238-9789

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION B. R. PIETKIEWICZ, Prez. 2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083 PLENTY OF FREE PARKING SPACE 6% 5%

Nuo 1914 Metų MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION 4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4479 5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly. 6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Česlovas Gedgaudas Mūsų Praetis Beieskant Ši nekantriai laukta Č. Gedgaudo knyga MŪSŲ PRAETIES BEIESKANT atskleidžiant daug mūsų senovės papilpų, pagaliau įvydo šviesą. Kietais viršeliais 15 dol. Perlaidas galima siųsti tiesiog autoriumi: P. O. Box 5544, Santa Monica, California 90405

Kultūrinė kronika

Šį savaitgalį Chicagoje

Literatūrinė popietė Tautiniuose namuose rytoj (balandžio 1 d.) 4 val. popiet. Dalyvauja rašytojai: Nijolė Jankutė - Užbaliene, Liūnė Sutema, Aloyzas Baronas ir Kazys Bradūnas. Praves režisierė - aktorė Zita Kevalaitytė - Visockienė. Operetės "Čigonų baronas" trečiasis ir paskutinis pastatymas taipgi rytoj 3 val. popiet Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Tautinių šokių grupės "Grandies" Lietuvos vestuvių pastatymas įvyks rytoj (balandžio 1 d.) 4 val. popiet Jaunimo centro didžiojoje salėje. Kun. Vyta. Bagdanavičius šį vakarą (kovo 31 d.) 7 val. vak. Jaunimo centro 203 kambaryje skaitytojai "Nauji tikėjimo pagrindai Leslie Dewart filosofijoje".

Lietuvių rašytojų draugijos premijos komisija

Lietuvių rašytojų draugijos premijos komisija sudaryta Washingtono (D. C.) apylinkėje. Į komisiją įeina Antanas Vaičiulaitis, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Jurgis Blekaitis, Arvydas Barzdukas ir Juozas Laučka. Jie vertins 1972 m. pasirodžiusias literatūrinės knygas. Premijos įteikimas numatomas Washingtono Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo metu Tuo pačiu metu organizuojamas visuotinis lietuvių rašytojų susižiavimas ir literatūros vakaras.

Premija už lietuvių literatūros vertimus

Lietuvių Rašytojų draugijos valdyba yra paruošusi taisyklės premijai už lietuvių rašytojų literatūrinį veikalą, išverstą į svetimą kalbą ir išleista. Premijos iniciatorių ir mecenatus — Petras B. Varkala, gyvenąs Anglijoje. Jis premijai skiria 1000 svarų — apie 2500 dol. Premijos tikslas: paskata lietuviams rašytojams rūpintis savo kūrybos paskleidimu pasaulyje. Mecenatas turi mintyti vertimus į anglų, prancūzų ir vokiečių kalbas. Šiuo metu Lietuvių rašytojų draugija Petriui B. Varkalai yra įteikusi premijos skyrimo taisyklių projektą ir laukia jo galutinio žodžio.

Pabaltijo literatūros "Modern Languages Association" suvažiavime

Balandžio 6-8 d. Bostone įvyksiančiam "Modern Languages Association" suvažiavime pirmą sykį bus atstovaujama ir Pabaltijo literatūroms. Paskaitas skaitys Jurgis Sileniekas (Pitsburgo u.), Marči Valgemė (City univ. N.Y.), ir Algirdas Landsbergis (Fairleigh Dickinson univ.). Pabaltijo programa prasidės 4 val., penktadienį, balandžio 6 d., Parker House viesbutyje. Algirdas Landsbergis, Fairleigh Dickinson universitete dėstantis istorija, literatūra bei dramą, pakeltas į "associate" profesorius.

Su lietuviams Vorkutoje

Jau antra kišeninė laida išėjo veikalas "I Found God in Soviet Russia" (išleido Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Mich., 1972 m. 192 psl., kaina 95 ct.). Knygos autorius John Noble drauge su tėvais buvo iškūręs Dresdene, kur jie turėjo foto kamerų fabriką. Pergyveno žiaurų Dresdeno bombardavimą, paskiau — rusų antplūdį, buvo su tėvu areštuotas, tardomas, kalinamas, pagaliau nuteistas ir nugabentas į Vorkutą.

Knygoje atsispindi visas sovietinis barbariškumas su nekaltais kalinamais žmonėmis. Autoriui įvairiose vietose teko sutikti ten ir lietuvius. Ypač jis išpūdingai

Rašytojas Jurgis Jankus (dešinėje) pašnekesy su Franu Naujokaičiu (kairėje) ir Paulium Jurkum Vaidganto kultūros klubo surengtame Jurgio Jankaus susitikime su New Yorko visuomenine Kultūros židiny Nuotr. V. Maželis

nupasakoja, kaip lietuvis kunigas S., kurio pilnos pavardės dėl suprantamų priežasčių neduoda, sunkiausiose sąlygose, sargybinių ir šnipų sekamas atnašaudavo šv. Mišias tolimuose kasyklų urvuose.

Knyga plačiai atskleidžia psichologinius ir kitokius kalinamųjų išgyvenimus darbo vergų stovyklose, kalinamųjų paguodos ieškojimus religijoje, jų branginamą šv. Rašto egzempliorių, jiems atsiunčiamų slapta su maisto siuntinėlių. Autorius lietuvius aukštai vertina, pažymi jų ryžtingą dalyvavimą Vorkutos kalinių sukilime ir nupasakoja brutaliu to sukilimo malšinimą, kada bolševikai nužudė apie 200 kalinių ir kada žuvo vienas iš sukilimo vadų — lietuvis Machnevičius.

Autorius nupasakoja ir savo gilius vidinius išgyvenimus, kaip jis tapo giliai religingų žmogumi, rasdamas daug paramos savo tikėjime. J. Pr.

Chicago menų paroda ir 15,900 dolerių premijoms

Chicago Meno institute penktadienį, kovo 30 d., prasideda Chicago ir apylinkės dailininkų kūrinių paroda. Jury komisija iš anksto paskyrė 30 premijų, kurių bendra suma siekia 15,900 dol. Parodoje bus išstatyta 137 kūrinių, atrinkti iš gautų 1,400. Tai gi nėra taip lengva į šią kasmetinę Chicago ir apylinkės rinkinių dailininkų parodą patekti. Ji jau seniai yra prašokusi savo lo-

kališkumo ribas ir yra stipriai vertinama visos Amerikos šandieninio meno raidoje. Malonu, kad ir šiomet joje randame mišią Kazį Varnelį, išskirtinai pažymėtą Chicagoje Daily News kultūrinio priedo "Panorama" parodos apžvalgoje.

Gustaitytės angliškų knygų primenama Lietuva

Siemot Holt, Rinehart and Winston leidykla New Yorko, Chicagoje ir San Francisce išleido Rasos Gustaitytės knygą "Wholly Round" (287 psl., kaina 7.95 dol.).

Autorė yra įsikususi į radikalesniųjų pasaulį ir aprašo įvairias jų gyvenimo apraiškas, ypač tingą dėmesį kreipdama į ekologiją, į oro ir žemės taršą. Daugiausia liečiamos vietovės JAV vakaruose, kur autorė dabar gyvena. Kai kuri medžiaga, matyt, panaudota iš jos rašytų straipsnių JAV periodinei spaudai. Nevengiama ir vieno kito vulgaresnio posakio. Autorė prisimenama Lietuva: kaip teko bėgti nuo rusų, kaip ji jaunatviškai praleido prie Baltijos krantų, kokios buvo laidotuvių apeigos Lietuvoje, kaip rinkdavo grybus Lietuvoje. Nors šiaip vietomis reiškiamas abejingumas tradiciniams principams, tačiau primenamą Jungo, Charidno bei Einsteino rodytas aukštas tikėjimo vertinimas.

Modernioji rusų poezija

Poezijos mėgėjams bus įdomus leidinys "Modern Russian

Poetry", kurį paruošė Olga Andrejev Carlisle ir Rose Styron. Išleido The Viking Press, New Yorko (210 psl., 6.95 dol.).

Šiame dailiai išpauzdintame leidinyje duodamos suglaustos biografijos ir poezijos pavyzdžiai visos eilės plačiau žinomų autorių. Čia randame J. Brodskį, kuris dar 1964 m. buvo nuteistas už tariamą "socialinį parazitizmą", kurio poezijoje gana dažnos religinės užuominos. Čia aptariama Bella Achmatova, intelektualinės laisvės čempionė, nebijojusi savo eilėraščiuose ir Dievo vardą išartinti. Čia informuojama apie Jevgenį Jevtušenko, kuris išdrįso 1968 m. protestuoti prieš Čekoslovakijos okupaciją, taipgi stipriai pasisakijęs prieš antisemitizmą, giliai besireiškiantį Rusijoje.

Knygoje randame ir neprisitaikiusį prie režimo Andrej Voznesenskį. Specialūs skyrius paskutinio karo generacijai: Svetlov, Vinokurov, Mežikov, Kožavin, Slucki, Andrejev, Pöplavsky, Zablocsky. Ne vienas jų už drąsnesnį žodį yra praleidęs eilę metų kalėjime. Plačiau sustojama ties Sergejumi Jeseninu, V. Majakovskiu, Cvetajeva, Mandelstamu (kuris eilavo "Viespatie, padėk man šią naktį išgyventi"), Pasternaku, Achmatova, Bloku. Ne vienas jų, nepakeldamas sovietinės prievartos, yra tragiškai nutraukęs savo gyvastį.

Knyga įdomi kaip poezijos pavyzdžių parinkimu, taip ir pastabomis apie šiuos kūrėjus. J. Pr.

O. V. Milašius prancūzų literatūroje

(Atkelta iš 5 pusl.)
rašas O.V. Milašiaus kūrinių, o taip pat ir trumpas sąrašas knygų bei straipsnių pasisėmimui žinių apie O.V. Milašiaus kūrybą ir josios kritika.

Ši antologija kur kas giliau įvertina Milašiaus kūrybą negu, sakysime, 1958 m. Paryžiuje išleisto "Histoire des literatures" ("Encyclopedie de la Pleiade" serijoje) 3-jo tomo "Literatures francaises, connexes et marginales" vieno puslapio apybraiža, nors ir ten raštas pradėdamas šitaip: "Pagaliau imama teisingai vertinti O.V. Milašiaus kūrybą. Tik tiek, kad Milašius vis labiau pradėdamas vertinti ne dėl jo dramų ar romanų, bet visu pirma dėl jo poezijos (ypač dėl "Poeme des decadences", "Les Sept Solitudes", "Les Elements")".

Aplamai, yra gana įdomi rai- da įvairių enciklopedinių žinių apie Milašių Prancūzijoje. "Petit Larousse" 1962 m. laidoje rašoma: "Milašius, lietuvis rašytojas, rašęs prancūzų kalba." Gita pačios enciklopedijos 1971 m. laidoje randame: "Milašius lietuvių kilmės prancūzų rašytojas... autorius elegiškų poemų, teatro kūrinių, lietuviškų pasakų rinkinio..." Pastabų vienaip ar kitaip išsanti O.V. Milašiaus kūrybą su lietuviams, kiekviena- me naujesniam leidinyje apie prancūzų literatūrą randame vis daugiau ir dažniau.

Mums, be abejo, yra džiugu, kai visa O. V. Milašiaus kūryba

prancūzų literatūroje vis aukščiau ir aukščiau vertinama, įri- kiuojant ją jau greta seniai pri- pažintu, didelių tos literatūros reprezentantų. Juk Milašius įve- dė į prancūzų literatūrą tiek daug medžiagos ir iš lietuvių liaudies žodinės kūrybos, o ypač savo rašiniuose: "Dainos" (19-

28), "Contes et Fabliaux de la Vieille Lithuanie" (1930) ir "Contes Lithuaniens de Ma Mere l'Oye" (1933). Ir toji O. V. Milašiaus kūrybos dalis prancū- zu literatūros kritiku bei istori- ku yra vis daugiau ir daugiau a- nalizuojama, plačiai supažindi- nant prancūziškai kalbantį pa- saulį ir su mūsų liaudies poezi- jos grožiu bei dainų ir pasaku- minties gilumu.

MES TEBEMOKAM
6% už 2 Metų
Certifikatus
(Minimum \$5,000)

5 1/2% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)
Open Mon. 9-8; Tues. Thurs. Fri 9-5; Sat. 9-1. Closed Wed.

SAINT ANTHONY SAVINGS 1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL. — 656-6330
Joseph F. Gribauskas, Executive Secretary

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSŲ TELEVIZIJOS RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIOSKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŽNOMAS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOSKOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345 6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKĖTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai
Trys Modernioskos Kopolyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginius 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1212
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1188-89

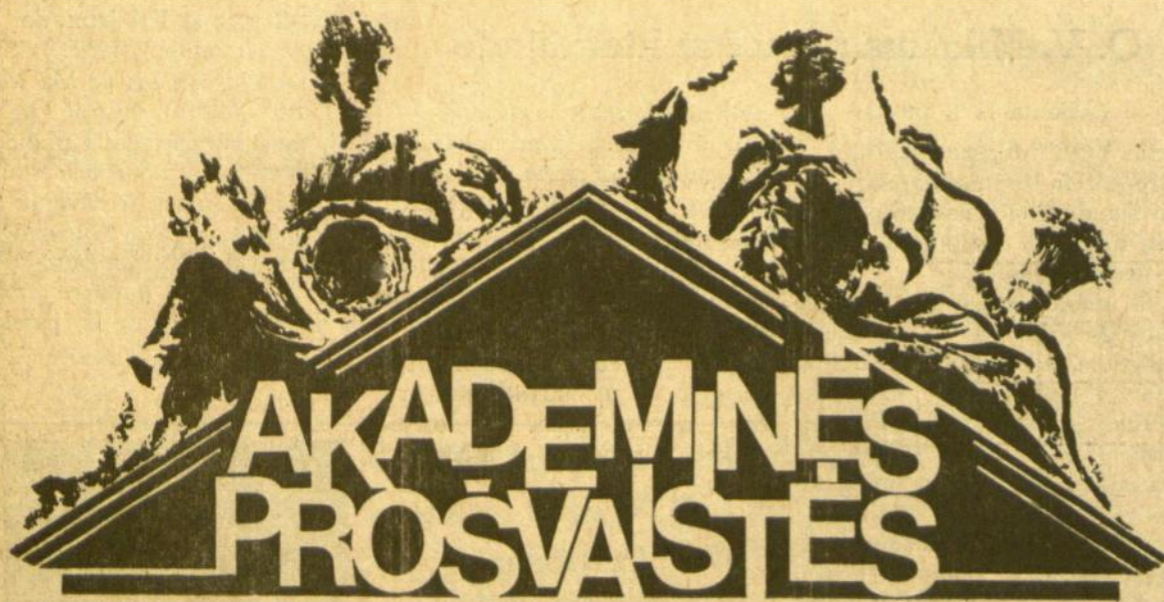
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

Philomena sako...
Taupymas yra šeimos pareiga. Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas jau dabar pradėti taupyti.

Pinigai, taupomi Chicago Taupymo ir Skolinimo bendrovės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios apdrausti iki \$20,000.00.

5%	5 1/4%	5 3/4%	6%
Regular Passbook Account	90 Day Passbook Accounts	\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)

CHICAGO savings and loan association
6245 south western avenue 476-7575

REDAGUOJA JCRATE JASAITYTE, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

NEPAMESKIME PUSIAUSVYROS

Mūsų tarpe yra ir garsiai kalbančio bei reikalavimus statančio jaunimo ir tyliai dirbančio jaunimo. Vieno ir kito jaunimo rasime visose mūsų organizacijose, visose srityse.

Reikalaujantis jaunimas naudoja tu, kad vyresnieji ypač stengiasi jaunimą pritraukti prie lietuviško darbo ir net pirmą laiką atiduoda jaunimui pagarbą, dar tos pagarbos aniems net ne užsitarnavus.

Gal kartais per daug dėmesio yra skiriama jaunimui, bijant jį prarasti, o per mažai stengiamasi įskiepyti tautinį susipratimą kaip po vertybę, dvasinės žmogaus būsenos papildymą. Ar čia nedaroma jaunimui per didelių nu-

laidų?

Pirmiausia jaunimas turi išsąmoninti tautinio išlikimo idėjos prasmę, nes tauta yra neatskiriama žmogaus dalis; žmogus, praradęs savo tautybės jausmą, praranda dalį savęs. Atsižadėti tautos neįmanoma, neprarandant dvasinės pusiausvyros. Jos negali atstoti įsijungimas į kitą tautą, kaip negali jokia dirbtinė kūno dalis atstoti tikrosios.

Dažnai girdime sakant, kad mūsų tautinis veikimas yra neįdomus, jame vartojami pasenę metodai. Ot anie tai moka tą ar kitą geriau padaryti. Šitai esame girdėję ne kartą. Ir štai ką galima pastebėti, kad taip sako tie,

kurie nori pateisinti savo pačių nesidomėjimą lietuviška veikla, dažniausiai tų kitų nei matę, nei girdėję.

Ziūrėdami į savo tautą, kaip vertybę, ugdome savo dvasinę stiprybę. Ir tik dvasiniai stiprūs asmenys gali aukotis ir aukoti. Žvelgdami patys į save, tikime, kad esame ir kultūringi, ir civilizuoti, ir išsilavinę. Taigi, ir tautiniai subrendę. Todėl būkime subrendę tiek, kad suprastume ir savų laisva valia sudarytų institucijų reikšmę ir laisva valia išmoktume jų nurodymam paklusti. Svetimuose kraštuose gyvenant, tautinę drausmę pajaukti tegali tik tie, kurie yra praradę pusiausvyrą. Tikram lietuviui tautinė drausmė yra ne pajaukia, bet būtinybė.

Jūratė

Judam, krutam

Pereitą savaitgalį Chicagoje lankėsi Algis Rimas iš Urbano universiteto. Algis Rimas yra universiteto Baltic Peoples Union! valdybos narys. Ši organizacija arjungia Pabaltijo tautų studentus, lankančius minėtą universitetą. Organizacijos pagrindinis tikslas — skleisti informaciją apie lietuvius, Lietuvą ir kitus pabaltiečius. Į valdybą įeina ir Antanas Brizgys Renata Baziliauskaitė ir Anna Lapins.

„Pasaulio Lietuvių Jaunimas“ — informacinis žurnalas jaunimui, leidžiamas Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos Rysių centro, jau atspausdintas. Jį galima įsigyti PLJS Rysių centre, 2422 West Marquette Rd., Chicago, Il. 60629, tel. (312) 737-3300. Vieno numerio kaina \$50, prenumerata metams (6 numeriai) — \$200.

Chicago tautinių šokių grupė „Grandis“, vadovaujama I. Smieliausienės, stato „Lietuviškas vestuves“, sekmadienį, balandžio mėn. 1 d., 4 val. p. p., Jaunimo centr. „Vestuves“ režisuoja akt. Valentinas, dekoracijos dailininko Daugvilos. Bilietus galima įsigyti Vaznelių parduotuvėje, 71 ir Campbell gatvių kampas.

Australijos Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos skyriaus valdybą sudaro: pirmininkas — dr. Antanas Stepas, vicepirmininkas — Linas Varnas, protokolų sekretorė — Valdonė Mikeliūnaitė, sekretorė užsienio reikalams — Rasa Kubiliūtė, sekretorius Australijos reikalams — Jonas Morkūnas, išdininke — Milda Staugaite, nariai informacijų reikalams: Rūta Bielskytė, Kestutis Kuncaitis, Arūnas Reivytis ir Algis Straukas. Linkime naujai valdybai daug sėkmės ir laimės darbuose, Tikimės, kad ir kitų kraštų jaunimas seks jų pavyzdžiu.

gyveno savo mieste kitų nepastebėta kaip ir kiekviena eilinė moteris. Ji kasdien klausėsi Kristaus žodžių ir matė jo kasdieninį gyvenimą. Šv. Raštas sako, kad ji „laikė visus šiuos dalykus — savo širdyje. Jėzus augo išmintimi, metais ir malone pas Dievą ir pas žmones“. Tai ir yra geriausias pavyzdys, kaip mes patys galime įvykdyti tą pašaukimą „visa atnaujinti Kristuje“.

Šis katalikiškas įpareigojimas atnaujinti pasaulį kasdieniniu gyvenimu ir darbu dažnai lieka žmonių nepastebėtas ir nesuprastas. Yra energingų žmonių, kurie siekia tiesos, geros tvarkos šioje visuomenėje, pamiršę Dievą, pasitikėdami tik savimi ir savo sukurtais planais. Jie mano sukursią naują pasaulį vien savo ener-

ginga veikla. Iš kitos pusės, yra jautriji, bet neypatingai aštraus proto žmoniai, kurie mano, jog būtis teisingiau visiškai atsitraukti nuo bet kokio visuomeninio darbo. Šių žmonių manymu visuomeninis darbas yra klūstis krikščionio dvasiniam tobulėjimui.

Iš tikrųjų tik vienuoliai yra pašaukti tarnauti vien dvasinei karalystei. Eilinio krikščionio pa-

Pavasaris!

Nuotrauka Aldonos Zalskaitės

reiga yra mylėti visą pasaulį ir stengtis tarnauti kitiems visomis savo jėgomis bei talentais; vieni tai padaro trumpu dramatišku momentu, kiti herojišku, bet išoniškai paprastu, kasdieniniu gyvenimu. Būti krikščioniu reiškia gyventi kilniuosius žmonių troškimus, turėti padorią visuomenę, turėti laisvą tautos apsisprendimo teisę bei nevaržomą religinę praktiką. Šių idealų įgyvendinimas reikalauja nuolatinių maldų, darbų ir kovų.

Katalikiško tikėjimo pilnumas turėtų sudaryti nuostabią dvasinę jėgą, kuri spontaniškai išsiveržtų darbais. Tikėjimas be darbų miręs. Įsipareigojimas atnaujinti pasaulį neleidžia nurimti, kai tiesa paneigiama, iškraipoma, kai tokia iškreipta tiesa sudaro visuomenės gyvenimo pagrindus. Tai aiškiai rodo vienuoliai, kaip Pranciškus, Benediktas, Dominikas, Ignacas ir Ksaveras. Nors jie ir atsižadėjo pasaulio, bet savo turtinga dvasios jėga paveikė visą Europos istoriją, pakeitė visą viduramžių kryptį! Ju išoriniai darbai gimė iš vidinės kontempliacijos dvasios, kurioje tarnavimas Dievui visada buvo pirmoje vietoje.

Mąstydami apie įvykius Lietuvoje, mes galime lengvai pastebėti, kad ten yra žmonių, kurie

irgi aiškiausiai supranta šiuos pilnutinius krikščionybės reikalavimus. Daug žmonių ir daug tautų kenčia komunistinėje valdžioje lyg nebylūs gyvuliai ar nugalėti vergai, neprieštaraudami, nepakeldami akių ir nesuprasdami, kodėl tokia kančia ištiko jų gyvenimą, kokią dvasinę vertę ta kančia turi. Kiti, drąsni vyrai, kaip Sovietų Sąjungos liberalai, suprastami žmoniškumo reikšmę, pasiaukodami kovoja prieš barbariškumą. Tačiau jų kova skirta grynai žmogiškom, laiko ir istorijos apibrėžtom idėjoms. Kaip besislepiančias bailys ar smarkiai veikiamas ideologas neturi pilno tikrovės supratimo, taip ir jie visumos dar nemato. Lietuvių katalikų gilesnis supratimas plaukia iš jų teisingos meilės Dievui ir tėvynei. Scholastikų yra pasakyta: „Kur teisinga meilė, ten ir tikras supratimas“.

Lietuvių pasipriešinimai rodo, kad ta išorinė veikla gimė pačiose sielos gelmėse. Ten skaudžiai tylėta, kol atsirado proga pasireikšti darbu. Jūreivis Simas Kudirka per teismą tardytojui aiškiai išdėstė laisvos visuomenės bruožus. Tai liudijimas, kad karšta meilė tiesai ir laisvei, o ne kas kita, ji vedė prie šuolio. Prašydamas kunigo, Simas pasakė, kad jis yra giliai tikintis, bet tardytojas atsakė, kad jis nieko nesuprato. Keturiasdešimt Vilniaus kunigų, šešėvičius, Zdebskis ir 17,000 pasirašiusių peticiją bandė iškovoti daugiau religinės laisvės Lietuvos tikintiesiems. Jie, kaip ir Simas Kudirka, viešai gynėsi Sovietų Sąjungos Konstitucijos įstatymais, bet savo ir visų peticiją pasirašiusių tikrąją nuomonę, kun. Zdebskis per teismą pareiškė: „Reikia pirma klausyti Dievo įstatymų...“

Bet jie žinojo, kad klausantieji tų žodžių nesupras. Reikia daugiau negu žodžių: reikia vyrų, kurie savo tikėjimą išgyvena pilnai, atvirai, nebijodami reikšti savo įsitikinimus viešais darbais. Reikia stiprių žmonių, kurie nebijo skausmo ar pasiaukojimo, nebėga nuo pavojaus, bet visada gina savo teises su išvermingumu, kuris nustebina net priešus. Lietuva turi tokių žmonių. Paprastai nedaug yra tokių, kurie supranta pasiaukojimo vertę. Ne kiekvienas pajėgia kančią panaudoti savo tobulėjimui, dvasiniam stiprinimui, didesnei Dievo Meilei. Lietuvių kančios vertingos, nes jie supranta dėl ko jie kenčia. Jie myli tas vertybes, dėl kurių jie stoja į kenčiančių eiles. Būdami tvirtos dvasios, jie laisvai stoja prieš akivaizdus, pasirašydami peticijas, demonstruodami dėl savo mirusio draugo ir dėl savo areštuotų kunigų. Jaunimo Kongrese kunigas paklausė: „Ar lietuviybė yra tikrai

„hobby“, ar yra rimtas ir išmąstytas įsipareigojimas?“ Tiek katalikiškos, tiek lietuviškos įsipareigojimas pirmiausia reikalauja mąstymo ir šitų dalykų gilaus įsijautimo. Tačiau mes neturėsime tokio gilaus įsijautimo, kokį pajunta persekiojamieji, įrodą šį supratimą auka. Pasakymas „alkti ir trokšti dėl teisybės“ įpareigoja išgyventi kitų persekiojimą mūsų širdies gelmėse. Įpareigoja dvasioje prisijungti prie jų kančios. Šis pasakymas neleidžia mums kasdieniniame gyvenime palikti Bažnyčios sakramentus tik kunigams, doktrinos supratimą teologams, tiesos ieškojimą tik filosofams, teisingos visuomenės sudėty politikos profesoriams ir žinių platinimą žurnalistams. Nežinome tiksliai, ką Romas Kalanta sakė savo protesto kalboje apie religinį ir politinį persekiojimą prieš pat susideginant, bet galim tai nujauti ir suprasti. Galime aiškinti kitiems žmonėms šios aukos svarbą ir prasmę ir testuoti jų pradėtą darbą.

Australijoje rastas Barono eilėraštis

Vienas australų fermeris tarp John'o Bowker'io laišku ir dokumentu rado Barono ranka rašytą meilės eilėraštį. John Bowker — jūros kapitonas — 1819 metais buvo Newfoundlando gubernatorius.

Radėjai fermeris ir jo draugas menininkas Robert Pope, šį eilėraštį užtikto Hutt River provincijoje, 560 km nuo Perto, kur jie norėjo įsteigti kultūros centrą ir ta proga nupirko ten dežutę senų laišku ir dokumentų.

Radus laišku su eilėraščiu ir patikrinus nacionalinėje bibliotekoje Barono braižą, Pope įsitikino, kad šis eilėraštis yra parašytas Barono rankos braižą. Todėl eilėraštis bus pasiųstas į Angliją ištyrimui. Jei paaiškės, kad tai tikrai Barono rašytas eilėraštis, jo radėjas gali tikėtis gauti už Barono rankraštį 84.600 dolerių. Rastas eilėraštis skamba štai kaip:

You call me still your life.
Ah, change the word!
Life is as transient as
inconstant sign.
Say rather I'm your soul.
More just that name
for, like the soul, my love
can never die.

(A.T.)

CHICAGO UNIVERSITETAJ

Lojolos universitetas Chicagoje šiemet turi 15,815 studentų ir yra didžiausias privatus universitetas visoje Illinois valstijoje. Northwestern universitete yra 4,889 studentai, De Paul — 9,311, Chicago universitete — 9,325, Roosevelt universitete — 7,070.

TRAGISKA STUDENTŲ STATISTIKA

Kolegijose dirbantieji studentų patarėjai apskaičiuoja, kad JAV-se kasmet apie 1,000 studentų bando nusižudyti ir apie 250 iš jų tikrai atima sau gyvybę. Visose JAV-se savizudybės yra antroji savo gausumu mirties priežastis studentijoje. Pirmoji priežastis — nelaimingieji atsitikimai kelyje ir kitur. Tų tragiškų nelaimių priežastimi yra jausmas, kad niekas jo nemyli, nepasisekimas moksle, silpna sveikata, o taip pat — gilesnis gyvenimo principų stoka, neturėjimas į ką atsiremti gyvenimo sunkumuose.

PAIEŠKOJIMAS

Pradingo didelė dalis rašančios studentijos. Jei kas priėmė progos kur ją užtiktyti, prašome pranešti AKADEMINIŲ PROŠVAISČIŲ redakcijai. Mums jų labai reikia!

KATALIKYBĖ IR VISUOMENĖ

Iš „Gaudeamus“ 1973 m. Nr. 1

LINAS SIDRYS

Visiems yra gerai žinoma, kad katalikams atimti savo gyvybę yra griežtai uždrausta, todėl susideginimai Lietuvoje mus verčia stabtelėti ir pagalvoti — ar jie yra pateisinami?

Remiantis mūsų tikėjimu, galima būtų padaryti sekančią išvadą: jei tie žmonės būtų susideginę savo kambary, niekam apie tai nežinant, tai toks susideginimas būtų buvęs gryna savizudybė; net ir tuo atveju, jei jų asmeninės priežastys būtų gryna meilė artimui ir tautai. Blogas darbas niekad nėra pateisinamas vien tik gerais norais ar geromis pasekmėmis. Geras darbas turi būti: 1) geras iš esmės, 2) turėti gerą tikslą, 3) geras aplinkybės ir 4) turi būti daromas dėl gerų priežasčių: visi šitie keturi reikalavimai turi būti išpildyti, kitaip visas darbas pasidaro blogas.

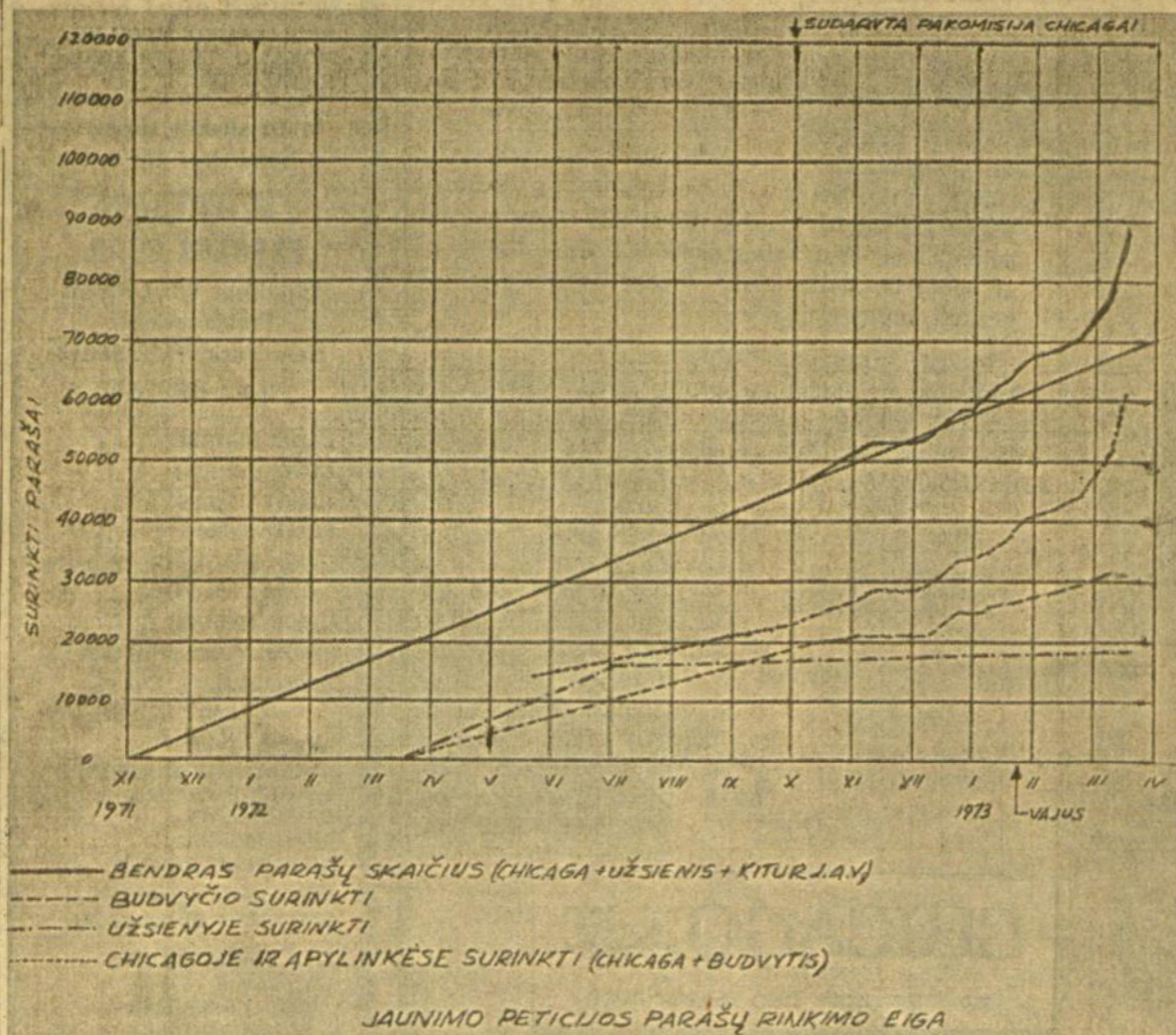
Tad jeigu šitie darbai iš esmės buvo gyvybės paaukojimas, tikslas pagerinti savo tautiečių padėtį ir jei meilės priežastys paukė iš susipratusios asmenybės, dar vis lieka aplinkybių reikalas. Aplinkybės šiuo atveju sudarė pasiaukojimo metodus, vieta, laikas ir šito viešo akto išdavos, tai yra jų įtaka pasaulio įvykiams, pragmatiniu požiūriu, būtent: kiek žmonių akių, protų ir širdžių jie pastakė ir paveikė. Taigi, nors susideginusieji su baiminga viltimi pasirinko kuo atviriausia vieta ir kuo aukščiausia pastatą savo viešam darbui, jie patys negalėjo tiksliai žinoti, ar jų mintis bus prieš mus nuslėpta, ar draugų sėkmingai iškelta, ar nepalankios komunikacinės aplinkybės nuteis juos už beprasmišką savizudybę, ar trodys jų prasminga pasiaukojimą? Tai tikrai buvo aklas šuolis į nežinią, bet pagrįstas prasmingo pasiaukojimo viltimi.

Tai buvo tikėjimo kupinas šuolis: jie tikėjosi, kad draugai toliau neš jų idealus. Gal dėl to

jie ir pasirinko šitą susideginimo metodą, nes negestanti liepsna per amžius simbolizavo nemiršančią laisvę. Graikų begikai perduodavo deglą sekančiam begikui. Senais laikais vaidilutės šimtmečiais saugojo negestantią ugnį. Šventas raštas alegoriniame pamokyme krikščionims uždraudžia dėti žiburių po uždanga, liepia iškelti aukštai, kur visi jį matytų. Liepsna po uždanga, ypač po tokia geležine uždanga, greitai miršta ir sudega veltui. Aukščiausio pastato ir atviriausios vietovės pasirinkimo neuzteko pakankamai aukštai iškelti jų liepsną. Jie žinojo, kad reikės kitų žmonių pagalbos šitam viešam protestui užbaigti ir jų pasiaukojimo prasmę išgarsinti. Mirdami jie žinojo, kad nebaigtas darbas bus tęsiamas draugu.

Dėl to viešas susideginimo aktas reikalauja viešo pripažinimo ir viešo tešimo darbų. Šis reikalavimas ypač įpareigoja studentus: dėl to daugelis Kauno studentų jautė pareigą surengti ir atžymėti susideginusiojo laidotuves, nebijant naujų pasiaukojimų. Tai atkreipė net pasaulinės spaudos dėmesį. Šią pareigą jaučia studentai ir čia, kurie yra jautrūs kitų skausmui ir nelaimėms, aiškiai mato, kad krikščioniškas broliškumas įpareigoja remti kitus. Parodydami kitiems žmonėms, kad lietuviai yra skaudžiai persekiojami dėl jų idealų, pakelia jų akis į aukštesnius idealus nuo taip materialistinės kasdieninės aplinkos.

Tik retkarčiais krikščionys yra pašaukti atiduoti savo gyvybę dėl tų dalykų, kurie yra brangesni už gyvenimą. Tie žmonės yra kankiniai. Bet yra ir kitas pašaukimas. Šventieji įrodo, kad galima laikyti degančią meilės, ištikimybės ir atsidavimo liepsną savyje ir paprastame kasdieniniame gyvenime. Geriausias pavyzdys yra Šv. Dievo Motina, kuri

Štai kaip klostėsi lietuvių jaunimo peticijos parašų rinkimo eiga. Gaila, kad neatsirado daugiau P. Budvyčių. Ar nebūtų mums visiems buvę smagiau, jei būtumėm surinkę pusę milijono parašų? Kaip sunkiai mes mokomės iš gyvenimo knygos.